ԹԻՒ 7797 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1911 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
27 decembre 1911 N. 7797
نومرو ٧٧٩٧ ١٤ كانون اول ١٣٢٧ چارشنبه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ՂԱԼԱԹԻԱ
آره‌ولك
يومى وسياسى غزته
مدير مسئول وصاحب امتياز ق. بوياجيان
درسعادت — غلطه
ابونه فيأتلرى پوسته اجرتيله برابر ولايات
ايچون سنه‌لكى ١٠٠ آلتى آيلغى ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	25	20 Ֆր.

نسخه‌سى ١٠ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR
K. BOYADJIAN
Gons/ples Galata

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

IMPREMERIE AREVELK FONDÉ EN 1883
بازار ايرتسندن ماعدا هر كون نشر اولنور .

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երբ այս յօդուածս երեւնայ, կաթողիկոսական ընտրութիւնը հաւանօրէն կատարուած պիտի ըլլայ, այսինքն՝ ընտրութեան նախնական մասը, որովհետեւ բո՛ւն կաթողիկոսը ան պիտի ըլլայ զոր Զարը պիտի վաւերացնէ, երկանուն ցանկին մէջէն։ Այժմէն կարելի է գուշակել թէ այդ երկանուն ցանկին մէջ պիտի մտնեն Դուրեան եւ Սուրէնեան Սրբազաններ, երկուքն ալ արժանաւոր ընտրելիներ, որոնց վաւերացումը ուրախութեամբ պիտի ողջունուի անշուշտ բոլոր ազգին կողմէ։

Դուրեան Սրբազանին խօսք մը կը վերագրեն, զոր չեմ գիտեր թէ իրապէս արտասանա՞ծ է, իբր թէ Նորին Սրբազնութիւնը կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ ըսած ըլլայ.

— Եթէ կաթողիկոսական ընտրութեան ատեն երկանուն ցանկին մէջ իմ անունս երկրորդ ըլլայ, լաւ. իսկ եթէ առաջին ըլլայ, այն ատեն գիտեմ ընելիքս։

Դուրեան Սրբազանի այս խօսքերը թէ մեկնաբանել ուզենք՝ կարծեմ ամենէն հաւանական եւ ընդունելի մեկնութիւնը սա է.

— Եթէ անունս ցանկին մէջ երկրորդ ըլլայ, հաւանօրէն առաջինը պիտի վաւերացուի Զարէն, ըստ սովորութեան, իսկ եթէ առաջին ըլլայ ես պիտի վաւերացուիմ ու այն ատեն հրաժարականս պիտի տամ։

Ըստ իս, եւ ըստ ուրիշ մեկնիչներու, «գիտեմ ընելիքս»ը համարժէք է «պիտի հրաժարիմ»ի։

Արդ, այսպիսի հրաժարական մը, եթէ իրօք տեղի ունենայ, աղետալի բան մը պիտի ըլլայ, որովհետեւ կաթողիկոսական նոր ընտրութեան մը տեղի պիտի տայ եւ գիտենք արդէն թէ ներկայ ընտրութեան միջոցին ինչե՛ր եղան ու դուցէ կ'ըլլա՛ն կոր։ Նոր ընտրութիւն մը ուրիշ բան չպիտի ըլլայ՝ այլ եթէ նոր մեքենայութիւններու, նոր սադրանքներու, նոր դաւերու վերարծարծումը աւելի սաստիկ համեմատութեամբ մը, ուստի յանուն ազգային խաղաղութեան ըղձալի է որ Դուրեան Սրբազան ետ կենայ իր խորհրդէն եւ եթէ նոյնիսկ կաթողիկոս ընտրուի, հրաժարականի խնդիր չյարուցանել։

* * *

Ի՛նչ տխուր պատկեր ներկայ կաթողիկոսական ընտրութեան պայքարը Էջմիածնի մէջ. եւ ի՛նչ անիմաստ, գձուձ, տղայական կռիւ մէկ քանի անուններու շուրջը։ Ի՛նչ փոյթ թէ Դուրեանը, Սուրէնեանը, Մովսէսը կամ Օրմանեանը պիտի ընտրուին կաթողիկոս, միթէ այդքան անհագին տարբերութիւննե՞ր կան իրարու մէջ, միթէ մէկուն կաթողիկոսացումը ազգը պիտի փրկէ եւ կամ միւսինը ազգը պիտի կործանէ՞։ Բնա՛ւ երբեք։ Մին քիչ մը լաւ պիտի կառավարէ Մայր Աթոռը, միւսը քիչ մը նուազ լաւ. ահա՛ բոլորը։ Միթէ ասոր համար կ'արժէ՞ այսքան աղմուկ, այսքան իրարանցում, այսքան հակառակութիւն։ Հազար վեց հարիւր տարուան ընթացքին մէջ ամենասուրբ եւ ամենաիմաստուն հայրապետներ ունեցած ենք. ինչպէս նաեւ ունեցած ենք վատ ու թշուառական արարածներ Էջմիածնի գահին վրայ եւ սակայն նորէն ազգը իր ճակատագրին հետեւած է։ Մեծագոյն յիմարութիւնն է կարծել որ մարդ մը, իմաստուն կամ յիմար, բարի կամ չար, կրնայ վճռական ազդեցութիւն մը ունենալ ամբողջ ազգի մը բախտին վրայ, ո՛չ թէ ալ բացարձակ ըլլայ իր իշխանութիւնը։ Ո՛ւր մնաց Հայոց կաթողիկոս մը, որուն զօրութիւնը յոկ բարոյական է եւ որուն ազդեցութիւնը, նոյն իսկ իր բնակած վանքին մէջ, գրեթէ ո՛չինչ է։

Ահա գրեթէ տարի մը կայ որ կաթողիկոս չունէինք, ո՞վ զգաց անոր պակասը եւ եթէ տակաւին տասը տարի թափուր մնար Էջմիածնի աթոռը, միթէ կը կարծէ՞ք որ չարիք մը կ'ըլլար ազգին համար։

Կաթողիկոսութիւն, պատրիարքութիւն միմիայն զարդեր են, աւելորդ պերճանքներ, որոնք ոեւէ կերպով օգտակարութիւն մը չունին մեր առօրեայ կեանքին, հետեւաբար չարժեր այդքան աղմուկ, այդքան իրարանցում յարուցանել անոնց համար եւ կիրքերն ու հակառակութիւնները արծարծելով՝ աղետալի պառակտումներ յառաջ բերել։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԵՂԵՑԻԿ ԷՋԵՐ

ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

Մարդ մը կը ճամբորդէր Սուրիոյ մէջ. ուղտ մը կը վարէր սանձէն բռնած։ Յանկարծ, անասունը սոսկման նշաններ ցոյց կուտայ եւ այնքան ահաւոր ճիչ մը կ'արձակէ որ մարդը կը թողու զայն եւ կը փախչի։ Իր փախուստին մէջ, կը տեսնէ ճամբուն եզերքը հոր մը։ Իր ետեւէն ուղտին ձայնը դարձեալ լսելով, խելքը կը կորսնցնէ եւ հորին մէջ կը նետուի, բայց մինչեւ յատակը չգլորիր։ Անդունդին եզերքի մացառներուն կը կառչի եւ կ'ողբայ իր վիճակին վրայ։ Գլուխը վեր կը բարձրացնէ եւ կը տեսնէ ուղտը որ հորին եզերքէն իրեն կը նայէր, կարծես զինքը բռնելու համար։

Միեւնոյն ատեն, իր ոտքերուն տակ կը գտնէ վիշապ մը որ բերանը բաց, պատրաստ կեցած է զինքը լափելու համար։ Այս երկու վտանգներուն մէջտեղ, առկախ կեցած դժբախտը երրորդ տեսարանի մը ականատես կ'ըլլայ։ Երկու մուկեր, մին սեւ իսկ միւսը ճերմակ, իր քովն են, եւ մացառներուն արմատները կը կրծեն, շարունակ կը կրծեն, մի՛շտ կը կրծեն, եւ այսպէս հողը կը պեղեն, եւ անդիէն վիշապը կը սպասէ իր որսին։ Մարդը, սոսկումով համակուած, ամէն կողմէ վտանգներէ պաշարուած, ի զո՛ւր փրկութեան ճամբայ մը կը փնտռէ։ Մինչ այսպէս իր ակնարկները անձկալից կը սեւեռէ իր թշնամեաց վրայ, կը տեսնէ փոքրիկ ճիւղ մը հասուն պտուղներով ծածկուած։ Կը փափաքի զանոնք քաղել։ Ա՛լ ո՛չ ուղտը, ո՛չ վիշապը եւ ո՛չ մուկերը կը տեսնէ, բոլոր իր ուշադրութիւնը այդ փոքրիկ պտուղներուն վրայ կը կեդրոնանայ։ Թո՛ղ կուտայ որ ուղտը իր գլխուն վրեւ պոռայ, վիշապը իր ոտքերուն տակ մռնչէ եւ մուկերը իր քովը կրծեն։ Ձեռքերը կերկնցնէ պտուղները քաղելու համար։ Որչա՛փ համեղ ըլլալու են։ Վերջապէս կը քաղէ, կ'ուտէ եւ այս հաճոյքը իրեն մոռցնել կուտայ բոլոր իր երկիւղները։

Հիմա պիտի հարցնես ինծի թէ ո՞վ է այն յիմարը որ այսպէս կ'արհամարհէ այդ վտանգը։ Գիտցի՛ր, բարեկա՛մ, թէ այդ մարդը դո՛ւն ես, եւ սորվէ՛ այս պատմութեան նշանակութիւնը։ Հորին յատակը եղող վիշապը կը ներկայացնէ մահը մի՛շտ պատրաստ իր որսը բռնելու. ուղտը որ վերէն սպառնալիքներ կ'ընէ, կեանքին վտանգները եւ սոսկումները կը ներկայացնէ։ Դուն մահուան եւ կեանքին մէջ կախուած կը մնաս, կառչած հողին վրայ բուսնող մացառներուն։ Այն երկու մուկերը որոնք անոնց արմատները կը կրծեն քեզ մահուան ձեռքը յանձնելու համար, կը կոչուին ցորեկ եւ գիշեր։ Այս սոսկումներուն եւ այս վտանգներուն մէջտեղ, պտուղները կեանքի հաճոյքներն են. անոնք կը հրապուրեն քեզ, մոռցնել կուտան քեզ կեանքի չարիքները, կը հեռացնեն քենէ վտանգը։ Ա՛լ բանի մը ուշադրութիւն չես ըներ դուն, կը մտածես միայն քաղել այն աղուոր պտուղները որոնք կը հասուննան գերեզմանին եզերքը։

Թարգմ.

ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՌՈՒՔԷՐԹ Մ. Գ. ՄՈՃԵԱՆ

ԱԶԳԱՍԱՄԱՐՏԵԱՆ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԸՆԴԴԷՄ

ՋՈՒԽՏԱԿ ՀԱՅ ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ

Ab uno disce omnes

«Ազատամարտ» իր խմբագրականին մէջ դարձեալ առիթը չփախցներ, երբ խնդիրը հեռուէն կամ մօտէն առնչութիւն ունենայ Նորատունկեան եւ Ազարեան էֆէնտիներու հետ, իսկոյն իր ոսոխի ու քինաւորութեան, իր վատախտարակ ու փոքրոգի բարուրանաց բովքին դիմել, անկէ արտաթորելու բամբասանաց ու աղճատանքի, եւ լուտանաց ու բաջաղանքի այն ամէն մթերքը, որոնք կը պարունակեն իր ներքին ախտամէտ կամ թունալից մաղձը եւ դիրտը, զորս չպատկառիր քամելու իր սովորական ծայրայեղ անխղճութեամբ, որքան եւ անհարկի թշնամութեամբ։

Այս ցաւագար մենամոլութիւնը, որմէ վարակուած է «Ազատամարտ» մինչեւ իր ողնածուծը, եթէ նոյն իսկ առիթն ալ չներկայանայ, ան կարծես օրերով ու ամիսներով կը դալարի ինք իր վրայ, փնտռելու ոեւէ մի պատրուակ, այդ մոլեխանձ կիրքին յագուրդ տալու, կիրք մը որ ի վաղուց կուրցուցած է զինքը, հեռացնելով խոպան մարդկային ուղղամտութեան ու տրամախոհութեան ամենահասարակ իսկ սահմաններէն։

Թէպէտ ինձ տրուած չէ ո՛չ փաստաբանն ըլլալ, եւ ո՛չ ալ թմբկահարն այնպիսի խորանմուտ եւ տաղանդաւոր անձնաւորութեան մը որպիսին է Նորատունկեան էֆէնտի, որը ո՛չ պէտք ունի թմբկահարի, ո՛չ ալ ոեւէ ջատագովի, ո՛չ փաղաքուշ խօսքերու, ո՛չ ալ ներբողեան սրինգներու. մարդ մը որ արդէն ինքն իրեն կը բաւէ, մարդ մը մանաւանդ որ ամենուն ալ կը բաւէ։

Բայց քանի որ «Ազատամարտ» գլուխգործոց խմբագրականով մը հանրութեան դատաստանին ենթարկած էր ջուխտակ ծերակուտականներու տգե՛ղ վարմունքը, ուստի իբր հանրութեան մէկ անդամը, կուգամ հանրային իրաւունս այդ պարտադրեալ հարկը վճարելու։

Ի՞նչ կ'ըսէ «Ազատամարտ». թէ «Հայ երեսփոխանները կազմելով իրենց յիշատա-

سياسى مطالعه‌لر

برقاچ سنه‌دنبرو اقصاى شرقدن غربه طوغرو اسكى بلوطلرى تارومار ايده‌رك ، يكى كتله‌لر وجوده كتيرن برروزكار وزان اولمقده‌در .

١٩٠٣ تاريخنده « شرقده بوندن بش سنه صوكره وقايع مهمه جريان ايده‌جك ، وبونى ينه بش سنه متعاقب ديكر اهميتلى وقعه‌لر دخى ظهوره كله‌جكدر » ديه انكليز ميسيونرلرينك برى درپيش ايديوردى ، شمدى مومى اليه جريان احوال ووقايعى ظن وتصورينه موافق بوله‌رق صقالنى النه آلوب واقع اولانلرى بر حس مسرت ايله تعقيب ايتمكده‌در .

روسيه ، ايران ، تركيا ، پورتكيز حكومات مشروطه اولمشلر وياخود اولمق اوزره بولنمقده‌درلر .

فقط يازيق كه بالاده تعداد ايتمش اولديغمز ممالك آره‌سنده اك اسكيسى بولنان ايران عمرلرك وسعديلرك سرخوشلغندن پك كنج اويانمغه باشلايوب ، كنديني بلبللر كبى چيچكلر وكلستانلر اورته‌سنده ظن ايتديكى صره‌ده كللرك قورودیغنى ودوكولديكنى كوره‌رك ، اونلرك ديكنلرينك نه قدر كسكين نه‌درجه تلخكام اولديغنى رأى‌العين مشاهده ايتمكده‌در .

حال حاضرده يارى آچلمش كوزلرى وبهت وحيرته دوچار اولمش حاليله وجودندن جريان ايدن قان سيللرى آره‌سنده كللرك زيروزبر اولمش ياپراقلرينى تفريق ايده‌مه‌مكده‌در .

اوت ! ايران خواب غفلتندن ناكهان اويانوب ، باشى اوزرنده آصيلان داموقلس قلنجنى وآياقلرى آلتنده قازيلان كرداب اضمحلالى كوزلريله كورمك ايسته‌دى .

تدريجى برصورتده ايكى قوتلر يكديكرينه تقرب ايتمكده‌درلر بونلردن برى جهت شمالدن برخطوه ايلرى ايسه ديكرى جهت جنوبدن بالمقابله ايلرويه طوغرو ايران حسابنه اوله‌رق برمسافه قطع ايدر .

مذكور ايكى قوتلر بلكه بزم مأمول ايتديكمز وقتدن اول شاهلرك اسكى مملكتنده يا يكديكرينه قاوشه‌جقلر وياخود حسدلكلرى يوزندن بربريله چارپشه‌رق ، كندى قوللريله ايرانى صوك درجه تحت تضييقده بولنديره‌جقدرلر .

بر آز دها اوزاقده هيچ مأمول ايدلمه‌ين احوال واقع اولمقده‌در ، چين ممالكنده اسكى سورلر ييقلمغه باشلايه‌رق ، قوجه ايمپراطورلق بوسبوتون بشقه برشكله كيرمكده‌در .

چينده سورلر ييقلوب ، عصرلردن برو اونلر ايچنده طوپلانمش اولان بزم خبردار اولمديغمز قان سيللرى وكوز ياشى قطره‌لرى سيلان ايده‌رك ، مملكتى اسكى حالندن تميزليوب ، تنوير ايده‌جكدر .

بوندن ماعدا چين انقلابى چينليلرى مدنيت حاضره‌نك مزاياى مختلفه‌سى ايله تسليح ايده‌رك ، كنديسنه امين وصادق بولنه‌جق ديكر اقوامه « بز سزكله قرداشز » دييوب ، اونلر ايله برلشه‌جك برحاله كتيره‌جكدر .

شو احوال ووقايع مواجهه‌سنده دوشونويورم كه عجبا حال حاضرده صحنهٔ كائنات اوزرنده نه‌لر وقوعه كلمكده‌در ؟

بشريتك مختلف جنسلرى وقوملرى محيطلرى وسيرتلرى ايجابيله على الدوام برتبدلاته معروض بولنمقده‌در .

انسانه مأيوسيت ويره‌جك بعض قورقونچ احواله قارشى بشريت — تركيا دخى برابر اولديغى حالده — بى‌درپى ترقى ايتمكده‌در .

بشريتك شو تدريجى ترقيسنه آمريقا حكومات متحده‌سنك حددن افزون خسيسلكى وجنتلمنلره ياقشمز برصورتده افعال وحركتلرى مانع اوله‌مه‌جق اولور ايسه امين اوله‌بيليرز كه فن ايله برابر مدنيت عموميه دخى پك سريع برصورتده ايلروليه‌جك وبتون ملتلر بويوزدن برسعادت عموميه‌يه مظهر اوله‌جقلردر .

اختراعاتك سريع برحركت ايله ذروهٔ تكامله وارمقده اولديغنى پيش تأمله آله‌رق ، بعض فكرمدن كچيررم كه انسانيتك نائل سعادت اوله‌جق شوحالنى نسل حاضر بيله كورمكله مشرف اوله‌جقدر اولوقت سوسياليزم وعمله كروهى مسئله‌سى اورته‌دن قالقوب ، بتون انسانلرك بوكابوسدن يقانى استخلاص ايده‌رك ، غيرت ، مكنت وفعاليتلرينى دها الزم واهم برجهته حصر ايده‌جكلرى اشكاردر .

(٢١٨)

عبدالحميد وشرلوق هولمس

اوچنجى قسم

طقوزنجى فصل

يكى سؤقصد

— بالطبع همان شخص مذكور ايله پازارلغه كيرشمك اوزره آتنه سفيرينه مسئله‌يى باتلغرافنامه بيلديره‌جكدر .

— پك اعلا ! تصور ايده‌لم كه سفير دخى همان كوستريلن آدره‌سه مراجعت ايده‌رك ، اوراده ، برطاقم شرائط ايله يعنى مكافات ماديه‌يه مقابل استانبوله كلوب هرشيئى بيلديرمكى درعهده ايدن بركيمسه بولنسون ...

— صوكره نه اوله‌جق ؟

— تصور ايده‌لم كه سفير ايله مناسبتده بولنه‌جق كيمسه بن اوله‌يم ...

كنج متحيرانه برنظر ايله :

— سزمى ؟ ...

— اوت ! بن براوروپالى قيافتيله اوكا تقرب ايدوب ، سؤقصده اشتراك ايتمش اولديغم حالده شمدى پاره الده ايتمك ايچون هرشيئى بتون تفصيلاتى ايله سويله‌مكى ارزو ايتديكمى اوكا بيلديررم .

— طوغروسى سوزك نهايتى نره‌يه واره‌جغنى بردرلو اكلايه‌مايورم !

— دقتله بنى ديكله ! سفير ايله ايجه پازارلق ايتدكدن صوكره نهايت ائتلاف ايدرم شوشرط ايله كه بتون بياناتى اعتراف ايتديكم وقتى بنم سابق رفيقلريمك انتقامنه فدا اولمامق اوزره يلديزده قاله‌جغم وسرلرى افشا ايتدكدن صكره بنى كيزليجه برواپوره قويوب ، استانبولدن اوزاقلاته‌جقلردر .

بوشرائطى عقد ايده‌رك ، ايوجه تبديل قيافت ايله استانبوله كلمك اوزره واپوره راكب اولورم .

— بر ان تصور ايده‌لم كه بتون بوغير قابل اولميان شيلرى باشه چيقاروب ، رفيقلرينى غمازلايان سابق برانارشيست صفتيله سرايه دخول ايتمكه موفق اولديكز ، اوراده نصل برفعاليت كوستره‌جكسكز ؟

— بورايه كلديكمده غمازلقلريمه باشلايه‌جغم وفلان يرده بومبا صاقلانمش اولديغنى سويله‌يه‌جكم اونلرده كيدوب تحرى ايده‌رك ، بوله‌جقلر صوكره فلان يرده ديناميت بولنديغنى بيان ايده‌جكم مأمورين ضبطيه اوراسنى قوشاته‌رق اورادن ديناميتى اخراج ايده‌جكلردر .

— فكريكزى اكلايورم ...

— اوت ! اكلايورسكز . رفيقلريكز اولجه شورايه بورايه بومبا قويه‌جقلر سنده اونلرى كويا اله ويرمش اوله‌جقسك !

— ايشته بنم فكرمده اويله‌در .

— بويله‌جه عبدالحميدك امنيت تامه‌سنه نائل اوله‌بيليرميسكز ؟

— بالطبع :

— فى الحقيقه پروغرامكز فوق‌العاده كوزل اولوب ، برچوق احتماللرك اجراسنى تأمين ايده‌بيلير فقط اعتراف ايتمكه مجبورزكه غايت مخاطره‌لى بررول اجرا ايده‌جكسكز .

— اوت! بويله اولديغنى بيليرم لكن بونى بردفعه تجربه ايده‌جكم اويله ظن ايدييورم كه موفق اوله‌بيله‌جكم ... يالكز صوك درجه ماهرانه برحركت ايله هيچ شبهه‌يه محل براقمامق لازمدر .

بوسوزلردن صوكره صالحه خانم رفيقنه اشبو تشبثك موفقيتى نه كبى وسائط ايله تأمين ايديله‌جكنى اوزون اوزادىيه ايضاح ايتدى .

صالحه خانم سوزلرى صوك درجه شوق ومكنت ، وقناعت وجرائته ايله سويله‌يوردى كه اولرى بو سوزلره چوق اهميت ويرمه‌مكده بولنان ساعى بك دخى ايشك موفقيته اينانمغه باشلايوب ، خانمك وطن‌پرورانه تشويقاتندن شوق وغليانه كله‌رك :

— ظن ايدر ايسم رفقه بكله‌مه‌جكمزه رفيقلريمزى يارين اقشام بورايه طوپلايوب پروغرامكزى اونلره بيلديرر ايسه‌ك ده ايو اولور . بو نه كندى طرفمدن بتون قوتم ايله سزه اشتراك ايده‌رك ، مأمول ايدرم كه رفيقلريمزى قولايلقله اقناع ايدوب همان ايشه باشلارز .

صالحه خانم ساعى بكك اشبو سوزلرندن فوق‌العاده ممنون اوله‌رق ، ايرتسى كونى بتون رفيقلرى دعوت ايچون قرار ويردىلر .

بالاده ايضاح ايتمش اولديغمز ملاقاتدن اون ايكى كون صوكره ٢١ تموز پنجشنبه كونى عبدالحميد اوطه‌سنه كيده‌جكدى ، درين برخلجان ووسوسه‌يه دوچار اولمشدى .

ايرتسى كونى جمعه اولديغندن سؤ قصددن صوكره ايكنجى دفعه اوله‌رق ، سلاملغه كيتمكه مجبور بوليوردى .

هرنه قدر فوق‌العاده تدابير احتياطيه اتخاذ ايدلمش ايدى ايسه‌ده مستبدك آرتق اونلرك اوزرينه هيچ امنيتى قالمامشدى .

زيرا اولجه‌ده بوقبيل تدبيرلره توسل ايدلمش اولديغى حالده ينه كندى مرور ايده‌جكى يول اوزرنده برده‌بره ديناميت پاتلايه‌رق يوزلرجه كيمسه‌يى محو ايتمشدى .

عبدالحميدى اك زياده دوشوندورن جهت ايكى هفته‌دنبرو سؤ قصدك فاعللرينى ظاهره اخراج ايتمك اوزره واقع اولان تحرياته مغاير هيچ برينك اله كيرلميه‌مسى ايدى .

شمدى آرتق بوخصوصده بوسبوتون مأيوس اولمشدى .

(مابعدى يارين صباح)

استخراجا طبعى ممنوعدر

կոչերը, առաջարկած էին հայ ծերակուտականներուն եւս ստորագրել զայն։ Բայց ասոնցմէ երկուքը, Պ. Պ. Նորատունկեան և Ազարեան, հրաժարած էին տալ իրենց ստորագրութիւնը։»

Անա՛ ամբողջ եզելութիւնը, զոր հիմ բռնած յետագայ եզրակացութեանց կը յանգի «Ազատամարտ». «Ըստ երեւոյթին, այդ պարոնները կը մոռնան որ անդամ դարձած են պետութեան բարձր օրէնսդրական հաստատութեան, աւելի չատ իրենց հայ ըլլալու հանգամանքով, և ո՛չ թէ յանուն իրենց անձնական առաքինութիւններուն…։»

Յետոյ իր երեւակայութեան ուժին կռթնած, բարձրաղաղակ կը վարդապետէ թէ «Հարկաւ պահանջելը՝ բողոքելը անուշ բան չէ,—չէ՞ որ այդպիսով իրենք կրնան լինալ մեծերու աչքէն։» Ու ծակաչքի մը պէս աչքը տնկած անոնց թոշակին ալ, կը յիշեցնէ նոյնհետայն. «Սակայն եթէ այդպէս է, ինչո՞ւ համար է իրենց ներկայութիւնը Ծերակոյտին մէջ, միթէ անո՞ր համար միայն որ պարապ ամսականներ առնեն։» Գոցելս մատը վէրքին վրայ դնածի պէս կը յաւելու խիզախաբար. «Ա՛լ անցած է այն ժամանակը երբ հայ ամիրաները «կը պանծացնէին հայ անունը» ըսելով թէ «հայ ազգէն ալ մեծ մարդ կայ». այսօր այլեւս մէկ չափ միայն կայ, չափելու համար պետական կամ ազգային գործիչի բարոյական արժանիքը,— այն է թէ, ո՛ր աստիճան օգտակար է ան ժողովուրդին։»

Զկարծուի թէ Ազատամարտի ազատաթռիչ երեւակայութեան թափը մինչեւ հոս կը յանգի. ան կը շարունակէ տակաւին, ու դեռ չատ հնարիմաց տեսարաններու հանդիսատես կ'ընէ իր ընթերցողները— անկասկած ըլլալով անոնց բթամտութեան, ծանօթ ոչխարամտութեան, կամ անհերքելի անշուշտ անոնց անտրամաբան ու միամիտ տրամախոհութեանը վրայ, քանի որ սանձարձակ կը պատգամաբերէ ու մարգարէի լրձանոյշ ներշնչմամբ մը կը սոսէ դեռ. «Եթէ Պ. Պ. Նորատունկեանի և Ազարեանի նման անձերը կը կարծեն թէ իրենց այս ընթացքով պիտի հաճելի ըլլան կառավարութեան, չարաչար կը սխալին, որովհետեւ, ստրկական համակերպութեան և փառքի ճամբաները տարբեր են, և ամենուն համար ալ պարզ է որ իր հայրենիքին ծառայելէ խուսափողը, և ազգային գործին մէջ անձնական շահու հետամուտը չի կրնար օգտակար ըլլալ նաև պետութեան համար։»

Ու կը շարունակէ տակաւին, դեռ իր կրքին յոյզը չէ անցած, իր հեղինակաւոր ու առաքելաշնորհ ձայնին ուժովը պիտի արձակէ վերջին վճիռը. դատապարտութեան սև կնիքը պիտի դրոշմէ յետագայ պերճիմաստ պարբերութեամբ.

«Մասնաւորաբար հայ հասարակութեան ուշադրութեան և դատաստանին կը յանձնենք երկու հայ ծերակուտականներուն այս տխո՜ւր վարմունքը…։»

Գիտէ՞ք ինչ տարբերութիւն կայ Պիղատոսի ու «Ազատամարտ»ի այս դատաստանին մէջ. տարբերութիւնը սա է որ Հռովմայեցի դատաւորը «քաւեալ եմ, ըսաւ, յարենէ Արդարոյդ» ու այնպէս յանձնեց անմեղն՝ Հրէից ձեռքը որոնք ի խաչ պիտի հանէին զայն։ Մինչ «Ազատամարտ» Նորատունկեանը և Ազարեանը ի խաչ հանելէ յետոյ կը յանձնէ զայնս հասարակաց ատենին։ Պիղատոսէն մինչեւ «Ազատամարտ» աւելի քան 1900 տարի է. սա եթէ աւելի խիղճ ու հնարամտութիւն չունեցաւ, գոնէ Բանն Դարու օրինակէն ալ չխրատուեցաւ…..։

Հիմա դառնանք բուն խնդրոյն։

Նախ ըսենք որ Նորատունկեան և Ազարեան էֆէնտիներու ստորագրութեանը պէտք զգացող հայ երեսփոխանները պարտաւոր էին իրենց յիշատակագիրը խմբագրելու պահուն առնել նաև անոնց ալ կարծիքն ու խորհուրդը, ճշդելով միասնաբար պաշտպանութեան կազմը և գծումի եղանակը. եթէ կանխաւ այս տարրական ու սկզբնական քայլը առնուած լինէր, անշուշտ անոնք պիտի չզլանային իրենց ստորագրութիւնը տալ։ Բայց երբ զիրենք quantité négligeable համարած և անոնց հետ ոչ մէկ գաղափար ու խորհրդակցութիւն տալէ չէ ունեցած մատուցանելի յիշատակագրի օգուտն ու պատրանակութեանը ձեւին նկատմամբ, այլ պարզ հանրագրութիւն մը ստորագրող սոսկական անհատի մը դեր տալով անոնց, այնպիսի սոսկականներու որոնցմէ ո՛չ ուղղութիւն կրնաս սպասել, ոչ ալ օգտակար ցուցմունք մը, այլ յոկ թիւ և համար լեցնելու ծառայող անհատներու մասնակցութիւն մը. եթէ, այն ատեն, եթէ Նորատունկեան էֆէնտի ստորագրելու յօժարէր, ո՞չ ապաքէն Նորատունկեան մը ըլլալէ պիտի դադրէր։

Ի՞նչ արդեօք, կուզէիր որ այնպիսի անիմաստ ու պարզամիտ մէկին եղած ըլլար Նորատունկեան, և կամ այդ օրինակ անհամ մը Ազարեան։

Անա՛ թէ ուր է սխալդ «Ազատամարտ» նաև, որու աչքն դեռ խունկ ու մոմ կը վառէ մուրճին ու կիւրճին. Ահա ուր քու սխալդ, զոր քաղաքավարութիւնը ունեցան քու երեսիդ չզարնելու յիշեալ էֆէնտիները. (ըստ քեզ պարոնները, հոգ չէ թէ այս պատուանունով յորջորջուին, միայն թէ սա ըմբռնեցէք որ, եթէ էֆէնտի(*) հայերէն չէ, պարո՛ն ալ հայերէն չէ…։»

Բայց գիտեմ որ «Ազատամարտ» իր կուսակցական մթնոլորտին մէջ թրծուած կը խուսափի ճշմարտութիւնը որոնելէ այլ պինդ կ'ընդգրկէ իր յաւակնոտ ու թիզախ, իր անարդար ու վարկաբեկիչ դերը, հարուածելու ու հալածելու ամենէն կարկառուն դէմքերն ու անհատականութիւնները ընկերվարական սկզբունքով ծառանալով անոնց ալ դէմ, զանոնք հաւասարեցնելու և բերել հասցնելու մինչեւ իրենց աստիճանին ու կարգին։ Ոտնակոխ ընելով այն ճշմարտութիւնը թէ «ո՛չ ամէնքին վարդապետք, ոչ ամէնքին մարգարէք և ոչ ամէնքին առաքեալք են……։»

Բնութեան մէջ մէկ չափ ու կշիռ չկայ, ամենուս ալ կշիռը տարբեր է։ Եթէ այս օր եւրոպական ոևէ լեզուի թարգմանելու ըլլանք «Ազատամարտ»ի գրածները ընդդէմ Նորատունկեան էֆէնտիի, Եւրոպացիք անհերքելիօրէն հայ ազգին և որ ճիշդն է «ինտելլիքէնս» «Ազատամարտ»եան խմբակին վրայ նողկանքով ու պժգանքով պիտի նային, թէ ինչպէս մեզ նման վայրավատին, քծծնալ, բազմահոլած ու բազմաչարչար ազգի մը մէջ կրնայ գտնուիլ այնպիսիներ, որոնք փոխանակ հպարտութիւն զգալու իրենց մէջ ունենալուն համար եւրոպական համբաւ ու հռչակ վայելող անձնաւորութիւն մը՝ որուն կեանքը այնքան արդիւնաւոր եղած է իր պետութեան, որքան օգտակար ու պատուաբեր իր ալ ազգին, անմտօրէն ու թշնամաբար անուանարկելու կ'ելնեն…։ Զինքը մօտէն ճանչցող Եւրոպացիք գիտեն ու կը գնահատեն անոր ուղղամտութիւնը, կո՛ւռի նկարագիրը, բարեհամբոյր բնաւորութիւնը։ Գիտեն ու կը գնահատեն անոր անշահասէր ու անկաշառ ըլլալը, բարեսրտութիւնն ու բարեմտութիւնը. գիտեն ու կը վկայեն անոր խոհականութիւնն ու լրջութիւնը, անոր տաղանդն ու հմտութիւնը։ Թէ որքա՛ն բարեգործ ալ է ու որքա՛ն բարեկիրթ, թէ որքա՛ն հայրենասէր ալ է ու որքան ալ ազգասէր, ասոնք ապացուցանելու հարկ իսկ չկայ, բայց տարբեր բան, եթէ անոր ըմբռնած հայրենասիրութիւնն ու ազգասիրութիւնը գլխովին անհամապատասխան են «Ազատամարտ»ի քարոզած հայրենասիրութեան ու ընդգրկած ազգասիրութեան հետ։

Գալով թէ Գաբրիէլ էֆէնտի միայն հայ ըլլալուն բերմամբ նախարար կամ ծերակուտական եղած է, սխալ այնպիսի անմտութիւն մըն է, նոյն իսկ խորին տգիտութիւն մը, որ մի միայն «Ազատամարտ»ի քով կարելի է գոյութիւն ունենալ։

Գաբրիէլ էֆ., այսօր ի՛նչ ազգի ու կրօնքի ալ պատկանի, այն հաղուագիւտ անձերէն է Արեւելքում, որուն կարեւորութիւնն ու կարողութիւնը, մասնագիտութիւնն ու ձիրքերը, աշխարհիս ո՛չ միայն բոլոր զաղիչներէն վկայուած այլ և բոլոր գիտական աշխարհին ալ համարումն ու գնահատութեանը արժանացած են։

Եթէ չիտակը խօսիլ հարկ է, պէտք է խոստովանիլ Իզզէթ պէյերու և Նուրի պէյերու հետ թէ անոր յառաջդիմութեան ու բարձրացման արդիւնքն ուրիշ բան չէ եղած, եթէ ոչ իր հայութիւնը, ուղղամտութիւնը, իր աննկուն ու անյողդողդ կամքին հետ միացուած՝ անխա՛խ ոգին։ Իսկ դուն, «Ազատամա՛րտ», այդ Հայուն դէմ է որ կը հայհոյես։

Ամօ՜թ քեզ։

Մինչ ստրկական համակերպութեան գալով լաւագոյն է զայն սոսկ քու մէջդ փնտռել…։

Ասոր համար կուզեմ հրաւիրել որ յետ այսու չզարմանաս անոնց անզոյ «պատասխանատուութեան զգացումի պակասին» վրայ, այլ զարմանաս քու խաթարուն նկարագրիդ արդիւնք եղող աւերներուն, ու յառաջ եկած պառակտումներուն, ինչպէս նաև կամակոր ու քմահաճ համոզումներուդ, բոլոր գահավէժ ու բոլոր աղէտաբեր հետեւանքներուն վրայ։

Իր սիրելի ազգին հանդէպ Նորատունկեան էֆէնտի արդէն կարելին կ'ընէ իր պարտքը կատարելու, ու այդ պարտքէն աւելի օգտակար իսկ հանդիսանալու։

Արդ՝ ձեզ մնաց է հետեւիլ անո՛ր օրինակին։

Բայց, ի՛նչ կ'ըսեմ, l'abîme appelle l'abîme։

ԳԱՍՊԱՐ ՆՇՄՑԷ

(*) Բառի իմաստով առնուած

Մ. Ց.

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՊԱՐՍԻԿ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

ԽՈՅ ՌՈՒՍՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

Ռուէթ՛րս հեռագիրը ստացած է Թէհրանէն դեկտ. 25 թուով.— Խստամակալը, դահլիճին հետ համախորհուրդ, Երեսփ. Ժողովին լուծման ձեռնարկեց և ռուսական վերջնագրին պահանջումներն ընդունեց. ռուս կառավարութիւնը նախապէս հաւանութիւն յայտնած է, թեթեւ փոփոխութեան մը ենթարկելու երկրորդ պահանջումը։ Թէհրանի ռուսական դեսպանը հեռագրով հաստատած է պարսկական կառավարութեան կողմէ պատասխան ստացած ըլլալը։

⁂ Թուրք թերթ մը արժանահաւատ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ ռուս հրամանատար մը իր 1400 զինուորներով և 4 թնդանօթներով գրաւած է Խոյ քաղաքը։

⁂ Դաւրէժի կառավարիչը տեղեկագրած է թէ Ռուսները պարսիկ կիներ ու տղաք ջարդած են։ Մինչեւ հիմա Ռուսներու հետ կատարուած ընդհարումներուն ատեն 500 Պարսիկներ սպաննուած են։

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Մելիլլայէն հասած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ դեկտ. 22ին կռուին մէջ Սպանիացիներուն կորուստը եղած է 1 տեղակալ և 8 զինուոր սպաննուած, 1 հրամանատար, 5 տեղակալ և 32 զինուոր վիրաւորուած։ Արաբ պատերազմիկները 60 քիլոմէթր տարածութեան մը վրայ կռուած են Սպանիացիներուն հետ։ Դեկտ. 23ի կռուին մէջ Սպանիացիներէն 1 հարիւրապետ և 6 զինուոր սպաննուած ու 15 զինուոր վիրաւորուած են։

⁂ Սպանիական Ժամուլը յոռետես է Ֆրանսայի հետ կատարուած բանակցութեանց մասին։ Սպանիա կը պահանջէ որ Ֆրա՛նսա և Սպանիա հաւասար դիրք մը ունենան Մարօքի Սուլթանին հանդէպ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ ԱՄԱՌ Կ'ԸՆԷ

Այս միջոցիս տաքութեան ալիք մը կ'անցնի Նիւ-Եորքի վրայէն։ Շատ մը պարտէզներու մէջ ծառերը բացուած են։ Գալթընի դալատանը գարնանային երեւոյթ մը կը պարզէ։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Պատերազմի դաշտէն նոր լուր չկայ։ Միայն Տրիպոլիէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Այն-Զարայի մէջ իտալական արշաւախումբը 25,000 հոգիի բարձրացուած է և նոր կռիւներ մօտալուտ կը նկատուին։

⁂ Հաւասի Մալթէէն ղրկուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տէ Մինիս երեսփոխանը Գերմանիոյ միջամտութեան վրայ խօսած է Խորհրդարանին մէջ։ Կարգ մը դիւանագէտներ հաւատ կ'ընծայեն Անգլիոյ միջամտութեան։ Սակայն արժանահաւատ միջավայրերու մէջ հաշտութիւնը մօտալուտ չի նկատուիր։ Հաշտութիւնը փութացնել կ'ուզուի գարնան մօտաւորութեան պատճառաւ, երբ կրնան ծանր խառնակութիւններ ծագիլ Պալքաններուն մէջ։ Եւրոպայի ու Թուրքիոյ շա՛հը կը պահանջէ որ մարտէն առաջ հաշտութիւն կնքուի։ Հետեւաբար բանակցութիւնները յունուարէն առաջ պէտք է սկսին։

⁂ Յունարէն թերթի մը ըսածին նայելով, օսմ. կառավարութիւնը վերջնապէս որոշած է փակել տալ Թուրքիոյ մէջ գործող սեղանատնական ու առեւտրական հաստատութիւնները։ Հարկ եղած հրամանները տրուած են այդ մասին։

⁂ Հաւասէն կը ծանուցուի թէ Կարմիր ծովու իտալական նաւաբաժինը հրաման ստացած է մօտերս նաւային գործողութեան մը ձեռնարկելու։

⁂ Սօլումի գրաւման խնդրին վրայ խօսելով անգլիական մամուլը կ'ըսէ թէ Իտալիոյ կողմէն ոևէ բողոք անհիմն պիտի ըլլար. քանի որ անգլիական կառավարութիւնը միշտ յայտարարած է որ Սօլումը եգիպտական հողին մաս կը կազմէ։ Անգլիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը յայտարարուի թէ կառավարութիւնը ուզած է Սօլումի պահակազօրքը ամրացնելու, մաքսանենգութիւնը արգիլելու համար, և թէ սահմանագլխի խնդիրը պիտի կարգադրուի թուրքեւիտալական պատերազմը վերջանալէն յետոյ։

⁂ Թայմզի Սելանիկի թղթակիցը կ'ըսէ թէ օսմ. կառավարութիւնը հաշտութեան եղանակ մը գտած է, պատերազմին վերջ տալու համար, բայց գործելու կատարեալ անկախութիւն և Խորհրդարանին լուծումը կը պահանջէ իր ծրագիրը գործադրելու համար։ Այդ պատճառաւ է որ կառավարութիւնը կը պնդէ Սահմանադրութեան 35րդ յօդուածին փոփոխութեան վրայ։

⁂ Անթել հեռագրի հնարիչ Մարքոնի Ափրիկեան Տրիպոլիէն դարձած է։ Իտալիոյ գրաւած բոլոր վայրերուն մէջ անթել հեռագիր հաստատուած է։ Թոպրուք և Գոլթանիա անթել հեռագրով իրարու հետ կապուած են։ Պէնկազի, Տէրնա և Տրիպոլիս անթել հեռագրով կը հաղորդակցին Սիկիլիոյ հետ։ Թոպրուք միեւնոյն ատեն կը հաղորդակցի թէ՛ Իտալիոյ և թէ Տրիպոլիի բոլոր այն տեղերուն հետ, որոնք Իտալիոյ կողմէ գրաւուած են։

⁂ Հռոդոսէն կը ծանուցանեն թէ չորս մաքսանաւեր տեսնուած են կղզիին բացերը։

⁂ Ժուռնալի Տրիպոլիի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Տրիպոլիս իտալական տիրապետութեան ենթարկուելէն ի վեր մեռնողներուն թիւը մեծապէս աւելցած է։ Նուաճումէն առաջ Տրիպոլիի իսլամ բնակչութիւնը 40,000ի կը հասնէր, մինչ հիմա 10,000 պակսած է։ Ամէն օր մարդու դիակներով լեցուն սայլեր կ'անցնէին։ Մեռեալները այնքան շատ էին որ փոխադրող կառքերը անբաւական կուգային։ Դիակները փողոցներուն մէջ կը մնային։ Օրական 400 հոգի կը մեռնէին։ Խոլերային կը վերագրեն մահերու յաճախութիւնը, մինչ անօթութեան հետեւանք է պարզապէս։ Տրիպոլիի բնակչութեան մեծ մասը ասկէ առաջ արմաւենիի անտառներուն մէջ կը բնակէր։ Նոյեմբ. 23ի և 26ի կռիւներուն ատեն Իտալացիները վտարած ըլլալով Արաբները, ասոնք մզկիթներու և քաղաքին փողոցներուն մէջ ապաստանած են։ Բնակարանէ ու ապրուստէ զուրկ և մերկ, հիւանդութեան կամ անօթութեան հետեւանքով կը մեռնէին։ Հացի բաշխումէն կը նպաստաւորուէին շատ քիչերը միայն. մնացեալները փողոցի աղբիւններուն կամ խոհանոցներէն նետուած աւելցուք կերակուրներուն մէջ ուտելիք կը ճարէին։ Եթէ այսպէս շարունակէ, մնացեալ բնիկներն ալ մէկիկ մէկիկ պիտի մեռնին։

⁂ Օսմ. աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Իտալացիները շատ վիրաւոր ունին։ Րեճինա Մառկառիթա հիւանդարան-նաւէն զատ ուրիշ մէկ քանի շոգենաւեր ալ յատկացուած են վիրաւորներուն փոխադրութեան համար։ Ափրիկեան Տրիպոլիի հիւանդանոցներուն մէջ իտալացի վիրաւորներուն թիւը այնքան շատ է որ չէնքերը անբաւական կուգան։ Նոր հիւանդանոց-նաւերու պէտք կը տեսնուի։ Երկու փոխադրանաւեր ալ այդ նպատակին յատկացուած են։

⁂ Թուրք թերթ մը կ'ըսէ թէ իտալական բանակին կրած ծանր կորուստները գաղտնի կը պահուին։ Ասոր ապացոյց կը նկատուի սա պարագան թէ Իտալիա նոր զօրաբաժին մը կը ղրկէ Ափր. Տրիպոլիս և վերջերս ալ որոշում տուած է շատ մը սպաներ զէնքի տակ կոչելու։ Մինչեւ մէկ ամիս 1200ի չափ պահեստի սպաներ պիտի ղրկուին պատերազմին վայրը։

⁂ Առջի օր Խտիվիյէ ընկերութեան շոգենաւով 20ի չափ ընտանիքներ հոս ժամանեցին Տրիպոլիէն և Պէնկազիէն, կարօտ եղողները յարմար վայրեր տեղաւորուեցան։

⁂ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուըրտ Կրէյի մասին, հետեւեալը կը գրէ յօդուածի մը մէջ. «Սըր Էտուըրտ Կրէյ հակառակ էր Պոսնա-Հերսէկի կցման։ Իր փափագին հակառակ ընթացք մը բռնած ըլլալնուն, նախարարը Ափրիկեան Տրիպոլիի խնդրին չմիջամտեց թէև Թուրքիոյ կողմէն իրեն դիմում կատարուեցաւ այդ մասին։»

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԴԻՐՔԸ

Եպարքոս Սաիտ փաշայի հրաժարման մասին շրջած զրոյցները կը հերքուին։ Սապահ կ'ըսէ թէ վարչապետը պիտի սպասէ Երեսփ. Ժողովին մէջ ըլլալիք հարցապնդումներուն։

⁂ Լոնտոնի օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա իրեն քաշուած հեռագիրներուն պատասխանելով յայտարարած է թէ չպիտի կրնայ ընդունիլ վարչապետութեան պաշտօնը։

⁂ Առջի իրիկուն եպարքոսը կացութեան վրայ խորհրդակցութիւն կատարեց ներքին ու արտաքին գործոց և կրթ. նախարարներուն հետ։

⁂ Իթթիհատի կուսակցապետ Սէիտ պէյ առջի իրիկուն վարչապետին մօտ երթալով Իթթիհատի և Իթիլաֆի կուսակցութեանց միջեւ կատարուած բանակցութեանց արդիւնքը հաղորդեց։

⁂ Խորհրդարանական այն յանձնախումբը, որ Իշթիպի և Մակեդոնիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ քննութիւն կատարեց վերջերս, երկու հարցապնդում պիտի ընէ Երեսփ. Ժողովին, մէկը Իշթիպի կացութեան, միւսը Լանկազայի և Կէվկէլիի կացութեան մասին։

ՊՈՒԼՂԱՐ ՔՕՄԻԹԷՆ

Իշթիպէն կը գրեն թէ Գոչանայի մէջ գործող պուլկար քօմիթէն պուլկար վաճառականի մը դիմելով պոմպա մը կը յանձնէ և կը պահանջէ որ պայմանաւոր օրը իսլամական աղօթատեղիի մը վրայ նետէ զայն։ Ի փոխարէն կը խոստանայ 300 ոսկի վճարել։ Մահուան սպառնալիք կ'ընէ վաճառականին, եթէ պոմպան չնետէ։ Վաճառականը, ահաբեկ, խանութը ձգելով քաղաքէն կը հեռանայ ընտանիքին հետ և Պուլկարիա կ'ապաստանի։

ՍԵՐՊ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

Սերպ երեսփոխանները և սերպ ծերակուտական Բոզովիչ էֆ. առջի օր Բ. Դուռ երթալով ներքին գործոց նախարար Ճէլալ պէյի հետ կարծիքի փոխանակութիւններ ունեցան օսմ. Սերպերու զինուորագրութեան և Բէրլէբէի մէջ գտնուող վանքի մը մասին, որ վերջերս Պուլկարներուն յանձնուած էր։

ԾԱՂԿԱԽՏԸ

Այս օրերս ծաղկախտը տարածուած ըլլալով մայրաքաղաքիս մէջ, Առողջապահական Խորհուրդը քաղաքապետութեան յանձնարարած է հարկ եղած զգուշական միջոցները ձեռք առնելու։

ՊԱՇՏՕՆԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Արտաքին գործոց պաշտօնատար Պետրոս էֆ. Պէրպէրեան և Սարգինեան էֆ. առջի օր նոյն պաշտօնատան մէջ հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ հարցաքննուեցան ի ներկայութեան թղթակցութեանց դիւանի տնօրէնին ու պաշտօնատարներուն։ Երկու պաշտօնեաներուն գզրոցներուն կնիքները քակուեցան ու խուզարկութիւններ կատարուեցան։ Յետոյ ոստիկանական հսկողութեամբ բանտ վերադարձուեցան։ Ամբաստանեալները ամէն հաղորդակցութենէ զրկուած են և իրենց բնակարաններն ալ խուզարկուած են։ Մանրակրկիտ քննութիւն մը բացուած է,

---

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 125

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԵՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԱՆԿՈՒՄ

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

ՆՈՐ ՄԱՀԱՓՈՐՁ

Սատըք և Արիֆ պէյերը խնդալ սկսան, կարծելով որ Սալիհա կատակ կ'ընէր. Հիւսնի էֆէնտի ենթադրեց որ սխալ լսած է և ըսաւ.

— Կ'աղաչեմ, տիկին, ի՛նչ ըսիք։

— Սալիհա հանըմ ըսաւ որ ինք պիտի բռնէ կատուն, շեշտեց Սամի պէյ որ մինչեւ այն ատեն լուռ մնացած էր միւս երեք անձերուն հետ, որոնք ինչպէս տեսանք, մինչեւ հիմա խօսքի չէին խառնուած և անկիւն մը քաշուած մտիկ կ'ընէին։

— Այո՛, էֆէնտիներ, պատասխանեց Սալիհա, երբ նոր մահափորձի մը գաղափարը յղացայ և ուզեցի զայն ձեր հաւանութեան ենթարկել, միեւնոյն ատեն ինքնիրենս յղացայ նաև ծրագիր մը զայն կարենալ յաջողութեամբ գործադրելու համար և այս ծրագիրը այնպէս մը պատրաստուած է որ գլխաւոր դերակատարը ես պիտի ըլլամ և այս մահափորձին համար միայն ես եմ որ պիտի վտանգուիմ։

— Եթէ այդպէս է, մենք կը հրաժարինք մեր տուած որոշումէն, ըսաւ Սատըք պէյ, որովհետև ձեր կեանքը այնքա՛ն յարգի է մեզի որ չենք ուզեր զայն վտանգել Ապտիւլ Համիտի պէս հրէշի մը համար։

— Շնորհակալ եմ քու խօսքերուդ, պատասխանեց Սալիհա հանըմ, բայց հոս իրարու մեծարանքներ ու գովեստներ մատուցանելու համար չենք հաւաքուած, այլ գործ տեսնելու. Ուստի դառնանք մեր խնդրին։ Ինչպէս ըսի, մահափորձը գործադրելու համար ծրագիր մը յղացած եմ զոր այժմ ձեզի պիտի բացատրեմ։ Կը խնդրեմ որ ուշի ուշով մտիկ ընէք և եթէ դիտողութիւններ կամ առարկութիւններ ունիք, անվերապահօրէն յայտնէք։

— Խօսեցէ՛ք, ըսաւ Հիւսնի էֆէնտի և վստահ եղէք որ, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ ամենայն անկեղծութեամբ մեր կարծիքը պիտի յայտնենք։

— Բնականաբար յամառութիւն պիտի ըլլար, շարունակեց Սալիհա հանըմ, նոր մահափորձ մը կատարել երէկուանին յար և նման պայմաններուն մէջ։ Նոյնիսկ կարելի չէ, դէթ առ այժմ, պոմպայի կամ ռումբի վրայ մտածել, այլ հարկ է գտնել բոլորովին նոր միջոց մը, այնպիսի բան մը որ մինչեւ հիմա ոչ փորձուած ըլլայ և ո՛չ ալ մտքէ անցած։ Ահա ճիշդ ես այդ ուղղութեամբ ծրագիր մը ուզեցի պատրաստել և կարծեմ յաջողեցայ։

Այս խօսքերը այնքա՛ն ինքնավստահ շեշտով մը արտասանեց որ իր ընկերները խորապէս ազդուեցան և ա՛լ աւելի ուշադրութեամբ սկսան զինքը մտիկ ընել։

— Պոմպայէն ու տինամիթէն նուազ աղմկարար միջոցներ կան բռնաւոր մը մէջտեղէն վերցնելու համար, շարունակեց Սալիհա, մանաւանդ պոմպան ու տինամիթը, ինչպէ՛ս տեսանք, կրնան իրենց նպատակէն վրիպիլ և ուրիշ անմեղներու մահուան պատճառ դառնալ։ Մենք պիտի ջանանք մեր հարուածը իր նպատակէն չշեղեցնել և ուղղակի յանցաւորը զարնել։ Ասոր համար ահա՛ իմ յղացած միջոցս… Ապտիւլ Համիտը թունաւորել։

— Բայց ինչպէ՞ս պիտի յաջողինք այդ բանը ընել, հարցուց Հիւսնի էֆէնտի որ չափազանց թերահաւատ էր։ Ապտիւլ Համիտը թունաւորելու համար հարկ է անոր կատարեալ վստահութիւնը շահիլ, ամէն վայրկեան իր մօտը ապրիլ և սեղանին ներկայանալուն պէս օգուտ քաղել անկէ. արդ, մենք այդպիսի մէկը չունինք պալատին մէջ. անոնք որ Եըլտըզ կը գտնուին ու մեզի համակիր են ու պէտք եղած ատենը մեզ կ'օժանդակեն, շատ մօտ չեն գտնուիր Ապտիւլ Համիտի… ատենօք Ջիա փաշան կար որ իբրեւ Սուլթանին սիրելի թիկնապահը անոր վստահութիւնը գրաւած էր բայց հիմա այդ թանկագին օժանդակութիւնն ալ կը պակսի մեզի…։

— Այո՛, երկրորդեց Սամի պէյ, շատ իրաւացի դիտողութիւն մըն է ձեր ըրածը, մենք ամենքս ալ անշուշտ համամիտ ենք թունաւորման որ աւելի վստահ կերպով մեզ մեր նպատակին կրնայ հասցնել սակայն հարկ է միջոցը գտնել… ասկէ առաջ մէկ քանի անգամներ կարծեմ փորձեր եղան Ապտիւլ Համիտը թունաւորելու բայց և ո՛չ մէկը յաջողեցաւ։

— Եւ սակայն, պնդեց Սալիհա հանըմ, եթէ գտնուի անձ մը որ կարենայ միշտ Ապտիւլ Համիտի քով գտնուիլ, անոր կոյր վստահութեանը արժանանալ, գիշեր ցերեկ անոր քովը ըլլալ, միթէ այսպիսի անձ մը չկրնա՞ր վերջապէս առիթ մը գտնել զայն թունաւորելու համար… Թունաւորման միջոցները բազմաթիւ են, անպատճառ ուտելիքով կամ խմելիքով չէ որ մարդս կը թունաւորուի այլ նոյնիսկ բոլորովին տարբեր միջոցներով։

— Ասոնք ամենքն ալ կարելի են, խնդիրը դարձեալ կը կրկնեմ, Ապտիւլ Համիտի քով մտնելն է, պնդեց Հիւսնի էֆէնտի։

— Ճիշդ ես ալ ձեր կարծիքէն ըլլալուս համար մտածեցի միջոցը գտնել այդ հրէշին մօտենալու և անոր վստահութիւնը շահելու, պատասխանեց Սալիհա հանըմ, և այդ բանն է որ պիտի փորձեմ։

— Ի՛նչ, գոչեց Սատըք, դո՞ւք ձեր ձեռքո՞վ պիտի թունաւորէք բռնաւորը։

— Ինչո՞ւ չէ, միթէ անիկա իր ձեռքով սպաննել չտուա՞ւ ամուսինս ու երկու զաւակներս և ուրիշ հազարաւոր անմեղներ։

— Բայց ես այդ ըսել չուզեցի, բացատրեց նախկին խմբագիրը, ես միայն զարմանք յայտնեցի թէ ինչպէս պիտի կրնայիք Եըլտըզի պալատը մտնել ու Սուլթանին մօտենալ։

— Անիկա ձեզի պիտի բացատրեմ շաբաթէ մը, պատասխանեց Սալիհա, հիմա մեր այս հաւաքումին մէջ երկու կարեւոր որոշումներ տուինք, այսինքն՝ նախ Ապտիւլ Համիտի դէմ նոր մահափորձ մը կատարել և երկրորդ՝ այդ մահափորձին գործադրութիւնը ինծի յանձնել։ Մեր այս գիշերուան ժողովին համար այս երկու որոշումները բաւական են։ Շաբաթ մը ետքը երբոր կրկին հաւաքուինք, ձեզի կը բացատրեմ թէ ինչ կերպով պիտի ջանամ պալատ մտնել և մեր որոշումը գործադրել և կը յուսամ որ ամենքդ ալ այն ատեն անկարելի չպիտի համարիք իմ ըսածներս և պիտի համոզուիք որ գործը ձեր ենթադրածին չափ դժուար չէ։

(Շարունակելի)

պաշտօնաթերթերու գողութեան հեղինակները երեւան հանելու համար։ Թուրքերէն թերթ մը կ'ըսէ թէ պաշտօնաթերթերու գողութիւնը անշուշտ կապ չունի Մայմոնի գործին հետ։ Գողցուած պաշտօնագիրները Տրիպոլսի խնդրին և նեղուցներու խնդրին կը վերաբերին։ Ամբաստանեալները ժամանակի խոստովանութիւններ ըրած են։ Յունարէն թերթ մը կ'իմանայ թէ Սարդինոքի էֆ. կարգ մը դիւանագիտական պաշտօնաթերթեր յանձնած է ռուսական թերթի մը թղթակցին, իսկ Պետրոս էֆ. Պերպէրեան Տրիպոլսի վերաբերեալ պաշտօնաթերթեր դեսպանատան մը ծախած է։ Պաշտօնաթերթերու գողութիւնը իմաց տուող անձին պարգեւ մը տրուած է։

ԿԱՏՂԱԾ ԵԶԸ

Աւչի իրիկուն կատղած եզ մը խոյս տուաւ Թօփհանէի սպանդանոցէն, ընդհանուր խուճապ մը առաջ բերելով ճամբուն վրայ։ Կենդանին մէկ քանի անցորդներու վրայ յարձակելով թեթեւապէս վիրաւորեց զանոնք։ Կարգ մը խանութներու ապակիները կոտրեցան։ Կատղած եզը Գարաքէօյ հասնելով կամուրջէն անցաւ սրարշաւ։ Էմինէօնիւ մէջ անցորդ մը եզին եղջիւրներուն կառչելով մինչեւ մզկիթին բակը քաշկրտուեցաւ։ Կենդանին մինչեւ Ունգափան շարունակեց իր վազքը, ուր ոստիկան-զինուորները հրազէնի հարուածներով զգետնեցին զայն։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

Ատանայէն «Ժէօն Թիւրք»ի ուղղուած հեռագրի մը համաձայն, չար դիտաւորութիւն ունեցող կարգ մը մարդիկ վրդովիչ լուրեր հանած էին, ժողովուրդը գրգռելու համար, բայց անոնք չեն հասած իրենց նպատակին, շնորհիւ կուսակալին ձեռք առած միջոցներուն։ Կը կարծուի թէ օտար մատ կայ գործին մէջ։

ՀՐԴԵՀԵԱԼՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Պոլսոյ մեծ հրդեհին հրկիզեալներուն համար Օսմ. Կայս. Պանքայի նախաձեռնութեամբ կատարուած հանգանակութեան գումարը մինչեւ հիմա հասած է 78,442 օսմ. ոսկիի։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱՅԻ ՄԷՋ

Բարիզէն աւչի օրուան Թանի կը հեռագրեն թէ Սելանիկէն հասած լուրերուն համաձայն, կացութիւնը կ'աւելնայ Մակեդոնիոյ մէջ։ Օտար գործակալներ ժողովուրդը կը գրգռեն ապստամբելու համար։ Եէնի-Բազարի կողմերը բուռն բողոքական մը կ'ըլլայ։ Կ'ըսուի թէ զրկուած մարդիկը դրամ և զէնք կը բաժնեն։ Անձկութեամբ կը հարցուի թէ ասոր հետեւանքը ինչ պիտի ըլլայ։ Ամէն պարագայի մէջ կացութիւնը բաւական դժնդակ կը նկատուի։

ՄՐԳԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԱՔՍԱՏՈՒՔԸ

Մրգեղէններու մաքսատան այս տարուան հասոյթը 1,300,000 դրուշ աւելի եղած է բաղդատմամբ անցեալ տարուան։

ԱՒԱԶԱԿԱԽՈՒՄԲԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ երկու շաբաթ առաջ Մաղնիսայէն մէկ ու կէս ժամ հեռու գտնուող ագարակի մը տիրոջ որդին Նաջիֆ էֆ. առեւանգուած էր զինեալ վեց աւազակներու կողմէ։ Հետապնդող զինուորները աւազակներու թաքստոցը երեւան հանելով քանի մը օր առաջ, ընդհարում մը ունեցած են անոնց հետ։ Աւազակներէն մէկը սպաննուած և չորսը ձերբակալուած են։ Անոնցմէ երկուքը Մակեդոնացի Պուլկարներու տարազ կը կրէին։ Ոստիկան-զինուորները կորուստ չեն ունեցած։ Առեւանգուածին դիակը գտնուեր է։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

Անցեալ շաբթու երկու անծանօթ անձեր գիշեր ատեն հրազէն պարպած են Գրչովայի պահականոցին առջեւ պահակ կեցող զինուորին վրայ։ Գնդակը զինուորին չէ հանդիպած, այլ մօտը գտնուող պատուհանը խորտակած է։ Պահակը երկու անգամ զէնք պարպած է երկու անծանօթներուն վրայ, որոնք դէպի Պուլկարներու բնակած թաղը խոյս տուած են։ Քննութիւն ձեռնարկուած է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Նովոյէ Վրեմիա կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Չարիքոֆ յունուարին հոս պիտի կանչուի և անոր պիտի յաջորդէ Պելկրատի ռուսական դեսպան Պ. տը Հարթվիկ։ Այս կանչուելուն պատճառը սա է որ Պ. Չարիքոֆ իր կողմէն ուղղակի Բ. Դրան մօտ ձեռնարկներ ըրած էր նեղուցները բանալու մասին։ Ռուս կառավարութիւնը համամիտ չէ եղեր այդ ձեռնարկին, որ տէրութիւնները գրգռեցուցած և Թուրքիոյ ու Ռուսիոյ յարաբերութիւնները շփոթութեան մատնած էր։

ՁԻՒՆԸ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Դամբէմանէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն մէջ առատ ձիւն տեղացած է։ Դամբէմանի և Ինէպոլուի միջեւ հաղորդակցութիւնները խզուած են։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Ոստիկանութեան հրամանով մայրաքաղաքիս բոլոր պահականոցները հրաման ստացած են խուզարկի ու հեղէն չարագործներու և կասկածելի մարդոց ցանկը պատրաստելու։

ԹԱՀԻՐ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ

Համիտի նախկին հրացանակրապետ Թահիր փաշա, որ Միտիլլի աքսորուած էր, մեռեր է մէկ քանի օր առաջ։

ՆՈՐ ԵՐԳԻԾԱԹԵՐԹ

Այսօր հրապարակ կ'ելլէ «Սեւ Կատու» (Շա Նուար) ֆրանսերէն պատկերազարդ թերթին առաջին թիւը, գինը 10 փարայ։

ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԿ

Կ'իմանանք թէ Սինկէր կարի մեքենաներու ընկերութեան ընդհ. տնօրէնութիւնը, որ ոչ մէկ առիթ կը փախցնէ յայտնելու համար իր համակրութիւնը հանդէպ մեր երկրին, այս անգամ ալ 40 օսմ. ոսկի նպաստ մը ըրած է Կարմիր Մահիկի Կ. Պոլսոյ կեդր. Սնտուկին, 20 ոսկին յանուն Ընդհ. Տնօրէնութեան և 20 ոսկին յանուն իր գաւառի մասնաճիւղերուն։ Անկեղծօրէն կը շնորհաւորենք Սինկէրի Ընկ.ը այս մարդասիրական գործին իր ըրած մասնակցութեան համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՏՐՈՒԱԾ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ս. Պատրիարք հայրը, Կայս. իրատէի մը համաձայն, և իր ընկերակցութեամբ Ճէվահիրճեան, Գրիգորիս Յովհաննէսեան եպս.ներուն, և Հր. Ասատուր, Տիրան Երկանեան, Գամէր Շիրինեան էֆ.ներու, զրկուած պալատական կառքերով և հանդիսաւոր թափորով մը, որուն կը մասնակցէին հեծեալ վարդապետներ, քահանաներ, բարապաններ և ոստիկաններ, ժամը 1ուկէսին գնաց Տօլմապաղչէի կայս. պալատը։

Ս. Պատրիարքը և հետեւորդները ընդունուեցան պալատին արարողապետներէն Ֆուատ պէյէն և առաջնորդուեցան պալատան յարկաբաժիններէն մէկը, ուր իրենց այցելութիւն տուին Բ. արարողապետ Թէվֆիք պէյ, բժշկապետ Խայրի պէյ, Ա. սենեկապետ Լութֆի պէյ։ Յետոյ արարողապետ Լութֆի պէյ, Ս. Պատրիարք հօր մօտ գալով հաղորդեց Կայս. իրատէն և առաջնորդեց Ն. Վեհափառութեան մօտ։ Կայսեր մօտ կը գտնուէր Ա. քարտուղար Խալիտ Զիա պէյ։

Ս. Պատրիարք հայրը Ն. Վեհափառութեան Սուլթանին ներկայութեան կարդաց հետեւեալ ուղերձը.

«Շէվքէթլու, գուտրէթլու, քէմալը մէրհամէթլու Փատիշահըմ.

«Մէճլիսը-Միլլիի ումումի թարաֆընտան վէ պէրմուճիպը Նիզամնամէ Սթամպոլ վէ Թէվապիի Էրմէնի Բաթրիքլիքինէ վուգու պուլան ինթիխապը տայիանէմին թասդիգի խուսուսունտա Իրատէի Սէնիյյէի Հիւմայունլէրի շէրէֆսատըր պույուրուլմագլէ պէրապէր, պունտան ագտէմ տէօրթ տէֆա հուզուրու Շահանէլէրինէ միւսուլ չէքեֆինէ նա իլ օ աղըմ միսաիլու, պու քէրրէ տէ բաթրիք սըֆաթըըլա պէշինձի տէֆա օլարագ հուզուրը Շահանէլէրինէ գապուլ պույուրուլմագլըղըմա միւսաատէի սէնիյէի Թաճտարիլէրինին էրզանի պույուրուլմասընտան տոլայը քէնտիմի պահթիյար ատտ իտէր վէ իչպու լութֆը ճէլիլը Հիւմայունլէրինին իմթինան միննէթտարը վէ մէտյունը ոլ չիքըրանը պույուրուլմաղըմա արզ էյլէրիմ։

«Շէվքէթլու փատիշահըմ,

«Մաթլուպ վէ միւլթէզէմ Ալիի Օսմանէլէրի օլտըղը վէճհիլէ, Փատիշահը Խասսի Ալիլէն Թէմամիի Թաթպիգ ու իճրասը իլէ ամիրաթ վէ ասարը հասնէսի իքթիթաֆ խուրիյէթ օլտըղը քէմալը մէսաէրէթլէ միւշահէտէ օլունմագտա իսէկիւնէն Բաթրիքլիք վազիֆէի տախիլիյէմտէ Հիւքիւմէթէ Օսմանիյէի մէշրութէնին թէմալըք վէ մաւալնիմէրնա մազհար օլաձաղըմա իմիտվարըմ։

«Հէմահ Հագգը Թաալէ հազրէթլէրի զաթը Շէվքէթմաապը Շահանէլէրինի Թալիթը Ալի պէթիթը Օսմանիյէ քէմալը սէրհաթ վէ մուավաֆագիյէթլէ պէրդէվամ պույուրսուն. ամին, վէ սիւմ ի ամին»։

Կայսրը պատասխանելով իր գոհունակութիւնը յայտնեց և ըսաւ թէ՝ պատմութիւնը արդէն կը հաստատէ հայ ազգին դարաւոր հաւատարմութիւնը և ինք վստահ է որ սոյն և հաւատարմութեամբ միացած՝ պիտի աշխատին այդ ուղղութեամբ և Կայսրը վերջացնելով շնորհաւորեց պաշտօնը և կարողութիւն մաղթեց։

Ս. Պատրիարքը պատասխանելով ըսաւ թէ՝ միշտ արդէն կաղօթեն թէ՝ Ն. Վեհափառութեան Անձին և թէ օսմ. երկրին բարօրութեանը համար։

Ունկնդրութիւնը որ հազիւ հինգ վայրկեան տեւած էր, վերջացաւ և Ս. Պատրիարքը պալատական կառքերով և իր քովն ունենալով արարողապետ Ֆուատ պէյը, գնաց Բ. Դուռ և այցելեց Նախվարչապետ Սայիտ փաշայի։ Այդ միջոցին ներս մտաւ նաև Պատերազմ. Նախարարը որ ըսաւ թէ՝ ինքն ալ Հայոց Պատրիարքի այցելութիւնը փափաքած էր ներկայ գտնուիլ։ Ս. Պատրիարքը, Սայիտ փաշայի շնորհաւորութեանց պատասխանելէ յետոյ, խնդրեց որ կառավարութիւնը օժանդակէ իրեն և Սաիտ փաշա խոստացաւ իր ձեռքէն եկածը ընել։ Յետոյ այցելեց Ներքին գործոց նախարարին, որ նոյնպէս շնորհաւորեց պաշտօնը և ի մէջ այլոց ըսաւ.— «Ձեր այսօրուան հոս գալը լաւ նշանակութիւն մը ունի, որովհետեւ ճիշդ այս միջոցին հայկական գաւառներու բարեկարգութեան ծրագրին սեւագրութիւնը աչքէ կ'անցընէի»։ Այս առթիւ նախարարը յայտնեց որ մօտ ժամանակէ մը Հայկական նահանգները բոլորովին պիտի խաղաղին։

Ս. Պատրիարքը անկէ մեկնելով յաջորդաբար այցելեց դատական նախարարին և պատերազմ. նախարարութեան ալ շտապատունը, ինչպէս նաեւ ըստ վաղեմի սովորութեան ճամբուն վրայ հանդիպեցաւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանը և աղօթեց պահ մը։

Հանդիսաւոր թափորը ուղղակի գնաց Մայր եկեղեցի. եկեղեցական դասը և դպիրները «Հրաշափառ»ով ընդունեցին Պատրիարքը, որ բեմ ելլելով, Ն. Վեհափառութեան Կայս. բարեւները հաղորդեց. ըսաւ թէ՝ Կայսեր փափաքն է որ իր ժողովուրդները ըլլան համերաշխ և միաբան, որպէս զի Ն. Վեհափառութիւնն ալ անպակաս ընէ իր հայրական բարձր հովանաւորութիւնը։

Արշարունի Սրբազան օրհնեց ներկայ ժողովուրդը և նոյն հանդիսաւորութեամբ գնաց Պատրիարքարանի դահլիճը, ուր եւս ընդունեց ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։

ՔԱՌԱՆՈՒՆ ՑԱՆԿԸ

Ինչպէս գուշակած էինք մեր կիրակի օրուան թիւին մէջ, կաթողիկոսական ընտրելիներու քառանուն ցանկը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով, ինչպէս Էջմիածնէն կը հեռագրեն Պատրիարքարան.— Սուրէնեան (86 քուէ), Դուրեան (84), Մագիստրոս Մեսրոպ եպս. (78) և Յովակիմեան Սրբազան (63)։ Այս քուէարկութեան մասնակցեր են միայն 91 պատգամաւոր։ Օրմանեանականները թիւով 26, առանց մասնակցելու ընտրութեան՝ մեկներ են։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

Զարմանքէ աւելի արդահատանքով կարդացինք Կոհակի 36 և 41 թիւերուն մէջ Խարբերդցի մը և Վահանիկ ստորագրութեամբ երկու ցաքառուքներ, որոնք իբրեւ սպառնալիք գործածուած էին անծանօթ ստորագրութեան տակ պահուըտող երկու ծանօթներուն կողմէն գաւառացի հանրածանօթ գրագէտ և ուսուցիչ Թլկատինցիի հասցէին։ Մենք այս առթիւ բնաւ չենք զիջանիր պատճառաբանեալ պատասխան մը տալ միայն շատ մօտէն ծանօթ երկու պարոններուն, սակայն խնդիրը որովհետեւ կրթական կարեւոր հաստատութեան մը ու անոր վարչութեան շուրջ կը դառնայ, մեզի համար պարտք կը նկատենք իբրեւ ականատես ու գործակից միանգամայն Թլկատինցիին Խարբերդի մէջ ունեցած քսան տարուան գնահատելի գործունէութեան, հրապարակ գալ և մեր անձնական ստորագրութեամբ յայտարարել թէ ճշմարտութենէ բոլորովին զուրկ են այդ երկու աբեղծիեղ գրութիւնները։ Այս առթիւ մեր անկեղծ ցաւը կը յայտնենք նաեւ Կոհակի խմբագրութեան որ ընկերութեան շահերը պաշտպանելու հանգամանքը ունեցող քարոզներուն հակառակ՝ թերթին մէջ կը հիւրընկալէ այնպիսի անամէջ գրութիւններ, որոնք հիմնուած անհատական շահագրգռութեանց վրայ՝ միայն կը փորձեն քառորդ դարէ ի վեր բեղմնաւոր գործունէութեամբ մը ընկերութեան համար կենդանի մարտիրոս մը եղող գրագէտ-ուսուցչին դիրքին ու արժանիքին։

Ուսանող իրաւաբանական
համալսարանի
ԳԷՈՐԳ Կ. ԲԷՇԻՇԵԱՆ

ՏԻՐԵՑՀԱՏՆՈՒՄ ՄԸ ՊԱՆԱԾ

Վերջապէս 72 ժամէ ի վեր հրապարակ ելած է ԹԷՔԷՅԵԱՆ ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑը որուն սրամաքուր անհամբերութեամբ մը կը սպասէր Փ.քր Ասիոյ, Կովկասի, Հնդկաստանի, Եգիպտոսի և Ափրիկէի, Միացեալ-Նահանգներու և Եւրոպայի հայութիւնը։ Ուրեմն այս աւետիսը հաղորդենք իրարու և թող ցնծայ ամէն ոք։ Թէքէյեանի [illegible] Տարեցոյցը անոց թափով մը կորակոր պարտութեան կը մատնէ իր նախորդ անդրանիկ եղբայրները և զանոնք մոռացութեան անդունդը գլորելով՝ ինքնագլուխ ի գահ կը բարձրանայ, տասներկու ամիս բացարձակօրէն իշխելու համար հայ տարեցոյցներու թագաւորութեան մէջ։ Զինք խօսիր նիւթերու ճոխութեան, պատկերներու առատութեան, տպագրական չքնաղութեան և գաւառօրմանց կանոնաւորութեան վրայ, որոնք այնչափ կատարելութեան մը հասած են այս անգամ, զլել անցնելով նոյնիսկ հեղինակին լաւատեսութիւնը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ Բ. Դրան մէջ նիստ գումարելով զբաղեցաւ մանաւորաբար Դահլիճի կացութեան մասին։ Այս առթիւ կարդացուեցաւ այն պաշտպանողականը զոր այսօր Սաիտ փաշա պիտի ընէ Խորհրդարանին մէջ Սահմանադրութեան 35րդ յօդուածի բարեփոխելու մասին իր ըրած առաջարկը ընդունիլ տալու համար։ Իսկ եթէ չընդունուի, այդ պարագային դահլիճը իր հրաժարականը տալ որոշած ըլլալով, երեկի ժողովին մէջ հրաժարագրին մէկ պատճէնն ալ պատրաստուեցաւ։

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԾ

ՍԱԻՏ ՓԱՇԱ ԵԳԱՐՔՈՍ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

Վերջապէս երէկ համաձայնութիւն գոյացաւ Իթթիհատին և Իթթիլաֆին միջեւ։ Երկու կուսակցութեանց լիազօր պատուիրակներուն երէկուան գումարումին մէջ ընդդիմադիրները հաւանեցան որ Սաիտ փաշա Եգարքոս մնայ, պայմանաւ որ նոր դահլիճ մը կազմէ և Ներքին կամ Արտաքին գործոց նախարարը Իթթիլաֆէն ըլլայ։ Իթթիհատը ընդունած է միւս պայմանները, այն է պաշարման վիճակի բարձումը և քաղաքական յանցաւորներուն ներումը։ Համաձայնութեան որոշումը Իթթիհատին հաղորդուեցաւ, որ ուշ ատեն նիստ գումարեց խորհրդակցութիւն կատարելու համար։ Տէրսիմի երեսփոխան Լութֆի Ֆիքրի պէյ խմբագրի մը յայտարարած է թէ Իթթիլաֆը այս վերջին զոհողութիւնն ալ կ'ընէ հայրենիքին շահերուն ծառայելու համար։

ԼԱՆԿԱԶԱՅԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Սելանիկի կուսակալը կը հեռագրէ թէ Լանկազայի մէկ գիւղին մէջ ծագած կռուի մը հետեւանքով երկու իսլամներ ուզած են միջամտել։ Նախկին հրասակ Խրիստօ հրազէն պարպած է երկու Թուրքերուն վրայ, բայց գնդակը չէ հանդիպած։ Իսլամները հալածած են զայն կրակ ընելով։ Քրիստոնեաները հրասակին կողմը բռնած են։ Ոստիկան-զինուորները հասնելով վերջ տուած են կռուին։ Մեռեալներուն և վիրաւորեալներուն թիւը յայտնի չէ դեռ։

ԱՆՈՒԱՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏ

Երէկ պատժական դատարանի առջեւ տեղի ունեցաւ Հիւսէյին Ճահիտ պէյի կողմէ բացուած դատը «Ալէմդար»ի պատասխանատու-տնօրէն Րէֆիգ Ճէվատ պէյի և ոստիկանական նախկին քօմիսէր Սապրի էֆ.ի դէմ, որ յիշեալ թերթին մէջ իր «ժուռնալը»ն անուանարկած էր Հիւսէյին Ճահիտ պէյը։ Հակառակ ընդհանուր դատախազի պահանջումին, երկու ամբաստանեալները Չորս ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցան, անուանարկութեան ըրած ըլլալնուն համար։ Րէֆիգ Ճէվատ պէյ ի բացակայութեան դատապարտուեցաւ։ Սապրի էֆ. պահանջեց որ իր դատը միացուի Հիւսէյին Ճահիտ պէյի դէմ իր կողմէ բացուած ուրիշ դատին, սակայն փաստաբանը մերժեց։ Դատավարութենէն ետք, ներկաներէն ոմանք նախատական խօսքեր ուղղեցին Ճահիտ պէյի հասցէին։ Կ'ըսուի թէ դատավարութիւնը սկսելէ առաջ Հիւսէյին Ճահիտ պէյ ժամու մը չափ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցած է Նախագահին հետ։

ՎԱՐՁՈՒ ԿԱԶԻՆՕ

Սկիւտար, Պաղլար Պաշի, ծանօթ Չիֆթլիք պարտէզին կազինօն վարձու պիտի տրուի։ Դիմել վաճառական Պէճիքեան Երուանդ էֆ.ի, Ղալաթիա, Հէլպիկ խան։ 10—1

ՕԳՏԱԿԱՐ ԿԱՂԱՆԴՉԷՔՆԵՐ

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԹԻՔԻՆԿ (ԳԱԼԱԹԻԱ)
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ԲՈԼՈՐ ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ԵՒ ԱՆԼՈՒՐ ԿԵՐՊՈՎ ԱԺԱՆ

Վաճառատունները բաց պիտի մնան
11)24 ու 18)31 դեկտ. եւ 25)7
յունուարի կիրակի օրերը։

Վերջնական Լիքիտասիոն
ԶԵՂՉ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 40-60
Պազար տը Միւզիք վաճառատան մէջ
Բերա, թիւ 308
ԱՄԲՈՂՋ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԶԻՆ. ԹԱՆԳԱՐԱՆ
ԹՈՊԳԱՊՈՒ ՊԱԼԱՏԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
ՎԱՂԵՄԻ եւ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԷՆԹ-ԻՐԷՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Սուլթան Ահմէտի հրապարակին վրայ Եէնիչէրիներու թանգարանին պարունակած օսմ. հին և Եէնիչէրիներու յատուկ կազմածները Զինուորական Թանգարանը փոխադրուած են։

Սոյն Զինուորական Թանգարանին մէջ կը գտնուին Օսմանցիներուն և իսլամական նախկին կառավարութեանց յատուկ ամէն տեսակ զէնքեր, զանազան ձեւով թնդանօթներ ու զինուորական առարկաներ, օսմ. [illegible] նախնեաց, անուանի հրամանատարներու, մեծանուն վեհապետներու և բարձրաստիճան սպաներու թանկագին յիշատակները, Եէնիչէրիներու եւ Նիզամիէ զինուորներու տարազները։

Զինուորական Թանգարանը, ամենուն կողմէ եղած խնդրանքին վրայ, առայժմ շաբաթը չորս օր, այսինքն Հինգշաբթի, Կիրակի, Երեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը բաց պիտի ըլլայ բոլոր այցելուներուն առջեւ, առաւօտեան ժամը 10էն (Ք. Ե.) մինչեւ 4։

Բոլոր Օսմանցիներուն կը յանձնարարենք անգամ մը այցելել սոյն Թանգարանը, օսմ. փառայեղ պատմութիւնը կենդանացնող և քաջութեան նշան եղող բոլոր հին զէնքերը ու զանազան առարկաները տեսնելու և օրինակ առնելու համար։ Մուտքի գինը Հինգշաբթի, Կիրակի և Երեքշաբթի օրերը 4 դր. է բոլոր այցելուներուն համար։ Իսկ Ուրբաթ օրերը աշկերտներուն և աշակերտներուն համար 100 փարա է։ 20—6

ՀԵՐԷՔԷԻ ԿԱՅՍ. ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
5000 ԿՏՈՐ

Հերէքէի կայս. գործարանին մթերանոցին մէջ կը գտնուին 5000է աւելի կտորներ, մէկ արշինէն քսանըհինգ արշին մետաքսէ կերպասներ և հազարումէկ տեսակ ապրանքներ, ինչպէս զգեստացու, պլուզցու, տողոյ զգեստացու, ճաքէթցու, խըրգացու, մետաքսէ գորգեր, սէճճատէներ, փողկապներ, մետաքսէ թաշկինակներ, գլխու ծածկոցներ, մետաքսէ զուլպաներ, բաճկոնցուներ, շալեր, ծածկոյթներ, ծածկոյթի կերպասներ, կահաւորման կերպասներ, դորգեր և այլն բազմաթիւ առարկաներ։ Ասոնք հարիւրին յիսուն ու մինչեւ իսկ ութսուն իրական զեղչով պիտի ծախուին քիչ ատենի մէջ։ Հերէքէի հանրահռչակ կերպասներուն ազնուութիւնը գովել աւելորդ պիտի ըլլայ։ Միայն ժողովրդեան կը յանձնարարենք՝ օգտուիլ ներկայացած առիթէն։ Առարկաներուն վրայ դրուած էթիքէթներէն կը հասկցուի որ եղած զեղչը իրական է։ Վաճառումը սկսած է արդէն Նոր Նամակատան մօտ գտնուող Հերէքէի կայս. գործարանի կեդր. մթերանոցին մէջ։ 9—15

Օ ՊՕՆ ՄԱՌՇԷ

354, Բերա, Մեծ Փողոց, 354

[illegible] ԲԻՆ ԱԼԻՔՆԵՐ

Ամէն օր՝ մինչեւ յունվար 15 մեծ ցուցադրութիւն

Խաղալիքներու, մարօքէն կաշիներու, թղթեղէններու, հոտեղէններու, զոհարեղէններու, ֆանթէզիներու, Նուէրի գիրքերու, պղնձեղէն, ոսկեղէն, բիւրեղեայ զարդերու, յախճապակիներու, Սաքսի սփաքիւններու և շաքարեղէններու։

ԱՆՎԻՃԵԼԻՕՐԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ՆԷՍԹԼԷ
շօքօլան է որ Զուիցերիոյ մէջ, Ալպեաններու ամենազուտ
կաթով պատրաստուած է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ամենէն սննդարարն է եւ իր համը ամէն տեղ գնահատուած է։

[illegible]

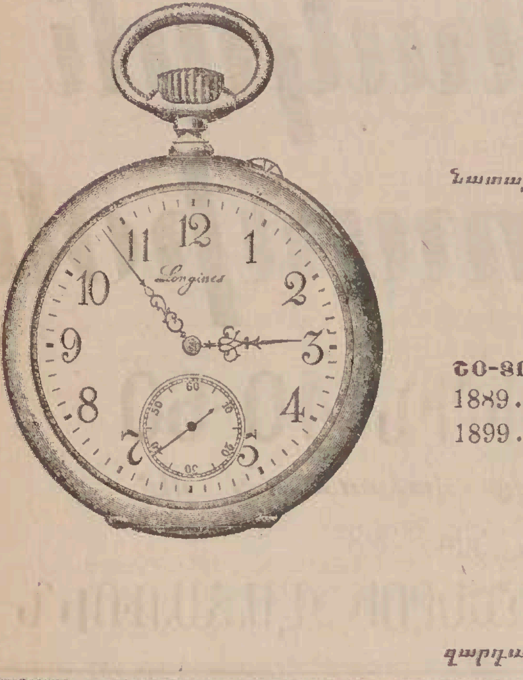

Լ Ո Ն Ժ Ի Ն

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական Նախարարութենէն, Միացեալ Նահանգաց, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Իտալիոյ, Դանեմարքի եւ Սերպիոյ Երկաթուղեաց վարչութիւններէն, Արժանթինի ելեկտրական թրամվէյներու ընկերութենէն, ինչպէս նաեւ ուրիշ բազմաթիւ ու նշանաւոր կարեւոր Հաստատութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՈՔՍԻՏԷ, ՄԵՏԱՂ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆՔ ԲՈԼՈՐ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ, Շքադրամ.— **ՎԻԷՆՆԱ**, Արծաթեայ շքադրամ, 1873.— **ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱ**, Շքադրամ 1876.— **ՓԱՐԻԶ**, Ոսկի 1878.— **ՄԵԼՊՈՒՐՆ**, Ոսկի շքադրամ 1880.— **ԾՕ-ՑԸ-ՖՕՆ**, Արծաթ շքադրամ.— **ԶՈՒՐԻԽ**, Վկայագիր 1883.— **ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ**, Ոսկի շքադրամ 1883.— **ԱՆՎԷՐՍ**, Պատուոյ վկայագիր 1885.— **ՓԱՐԻԶ**, Ամենամեծ մրցանակ 1889.— **ՊՐՈՒՔՍԷԼ**, Շքադրամ 1893.— **ԺԸՆԵՒ**, Արտաքոյ մրցման ժիւրիի անդամ 1896.— **ՊՐՈՒՔՍԷԼ**, Ամենամեծ մրցանակ 1897.— **ԹՈՒՐԻՆ**, Արտաքոյ մրցման անդամ ժիւրիի 1899.— **ՓԱՐԻԶ**, Ամենամեծ մրցանակ 1900.— **ՆՈՒՐԷՄՊԷՐԿ**, Ոսկի շքադրամ 1903.— **ՄԻԼԱՆ**, Ամենամեծ մրցանակ 1906։

Աստղային գաս Նէօշադէլի, Ժընեւի եւ Վաշինկթոնի Դիտարաններէն շահած է աւելի քան 60 առաջին եւ երկրորդ կարգի մրցանակներ։

Միակ Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար ❀ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՃՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** ❀ Կ. ՊՈԼԻՍ, Մահֆազաճըլար փողոց, թիւ **44-46**, Մեծ Շուկայ

Կեղծերէն զգուշանալու համար Լոնժին ժամացոյցներու մեքենաներուն վրայ քանդուած թուրքերէն տառով «Նասիպ» անուան ուշադրութիւն ընել կը յանձնարարուի։

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաեւ Բարիզեան արտադրութիւն եղող և Ֆրանսական Հանրապետութեան հակակշիռին յատուկ նշանը կրող ոսկի շղթաներու ճոխ մթերք մը, ինչպէս նաեւ թանկագին քարերով զարդարուած մատանիներ, քայլեր, գինդեր, ապարանջաններ եւ ուրիշ նմանօրինակ գոհարեղէններ։

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԴԱՋԻՆ ԿՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօն.	Անուանք	Թօն.	Անուանք	Թօն.	Անուանք	Թօն.	Անուանք	Թօն.
Ալպանօ	1089	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սալֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տէրբօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթինաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէրա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպլօ	3464	Իտալօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օսլօ	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէօ	1053	Անթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գոլիբրօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոնֆօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէօնաթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վիլթուէյն	2391
Սօքէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէրա	1350
Գոլորատօ	4235	Կիտանօ	1143	Լորէնզօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոնիօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րօճէր	1789	Թորօ	
Դարօ	895	Կրանատա	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզարիօ	136	Մարան	

«Քոլէնսօ» և «Թիքօ» շոգենաւերը նոր ժամանած են։
«Վիկօ» շոգենաւը յուն. 4ին և «Մորոքքօ» շոգենաւը յունվ. 20ին կը սպասուին։
Ընդհ. Գործակալութիւն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՑՑՕ
Թիւ 22—24. [illegible]

قره‌جکر، بوبرك خسته‌لقلری
نافع واعصابی تسکینه خادم «لیتنی»
حاوی خالص کوزتپه صویندن
وبرنجی شکردن معمول صحی
غازوز ..

کافهٔ مواد مضره وازجمله «زاج
یاغی» و«سقارین» کبی ترکیباندن
کلیا عاری اولوب عکسنی قنا مدلل
صورتده اثباته مقتدر اولانلره
فابریقه ۱۰۰۰۰ غروش اعطاسنی
تعهد ایدرز..

رغبت عمومیه‌یه مظهر اولان غازوزلریمز بعض فابریقه‌لر طرفندن تقلید ایدلمکده وباندرولمزه مشابه باندیرولر الصاق ایله فروخته چیقارلدیغندن مشترین کرامك بالاده‌کی باندرول ومهره دقت بیورملری مرجودر.

غازوزلریمز امور طبیهٔ ملکیه وصحیهٔ عمومیه نظارت علیه‌سنك ۳۴۴۹ نومرو و ۱۸ اغستوس ۳۲۶ تاریخلی رخصتنامه‌سنی حائزدر.

دپولری

عموم استانبول متعهدی توتونکرکی قارشوسنده محمدعلی بك و ارسلان افندی.

غلطه‌ده یرآلتی جامع شریفی اتصالنده بوزجی قسطی، فندقلیده جامع شریف قارشوسنده فسجی کامل، خاصکویده ترسانهٔ عامره قپوسی اتصالنده بقال استراطی، اسکدارده واپور اسکله‌سنده میخالاکینك ارضیه مغازه‌سی صاری‌یار عثمانلی بقالیه شرکتیله بوغاز کاملاً هریرنده بولنور.

Մեր յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք վերեւ հրատարակուած պանտրօլին ու կնիքին վրայ, քանի որ կարգ մը գործարաններ պանտրօլին նման պանտրօլներ փակցնելով կազէօզի շիշերուն, մեր պատրաստած կազէօզներուն կեղծը կը պատրաստեն։ Մեր կազէօզները լաւ ընդունելութիւն գտած են հրապարակին վրայ և առողջապահական վարչութեան կողմէ 3449 թուակիր արտօնագիր մը ստացած ենք 1306 օգոստոս 18ին։

Մեր կազօզներու մթերանոցները՝ Պոլիս ծխախոտի մաքսատան դիմաց Մէհմէտ Ալի պէյ և Արսլան էֆ., Ղալաթիա Եեր Ալթը ճամիի կից պուզճի Քօսթի, Ֆընտըգլը մզկիթին դիմաց Ֆէսճի Քեամիլ, Խասքէօյ արքունի նաւարանի դրան կից նպարավաճառ Սթրաթի, Սկիւտար նաւամատոյցին վրայ Միխալաքիի մթերանոցը, Սարըեար օսմ. նպարավաճառներու ընկերութեան վաճառատունը և Բօսֆորի ամէն կողմերը։

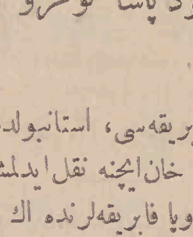

ارسلانلی بیوك موبلیا فابریقه‌سی
لئون ژ. فریدمان
استانبول محمود پاشا نومرو ۱۰۲

لئون ژ. فریدمانك بیوك موبلیا فابریقه‌سی، استانبولده محمود پاشاده ۱۰۲ نومروده کندی مالی اولان خان ایچنه نقل ایدلمشدر. کرك کندی فابریقه‌سنده وکرك اوروپا فابریقه‌لرنده اك صوك موده اوزرینه اعمال ایدلمش هردرلو موبلیا و اشیانك نفاست، ظرافت ومتانتی اکلامق ایچون، بر کره مذکور مغازه وفابریقه‌یی زیارت ایتمك کفایت ایده‌جکی محترم اهالی‌یه عرض اولونور.

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԼԷՕՆ Ժ. ՖՐԻՏՄԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, ԹԻՒ 102

Լէօն Ժ. Ֆրիտմանի կարասիներու մեծ վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ իր սեփական խանին մէջ հաստատուած է, Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, թիւ 102. կը բաւէ այցելել այդ հաստատութիւնները, գաղափար կազմելու համար անոր ճոխ մթերքին ու կարասիներուն այլազանութեանը վրայ, որոնց ամէնքն ալ նորաձեւ դրութեամբ պատրաստուած են թէ՛ իր գործարանին և թէ եւրոպական գործարաններու մէջ։

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

Յանձնարարութիւնները մեծ խնամով քով կը կատարուին։ Թէ՛ աքանակ թէ մեծաքանակ վաճառում կ'ըլլայ։ 12

کیسارنا معدن صویی
قولرا زمانده محافظهٔ صحته خادمدر

کیسارنا
معدن صویی

اشبو طبیعی معدن صویی، غازی ولذتی وخواص شفائیه‌سی اعتباریله دنیاده موجود معدن صولرینك اك اعلاسی اولوب معده، قره‌جکر، باغیرصاق، بوبرك، مثانه، قوم والبومین خسته‌لقلرینك اك مؤثر دواسی اولدیغی اطباجه مصدق ومجربدر.

عموم اجزا دیولریله اجزاخانه‌لرده وبیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور.

— مرکز دیوسی بغچه قپوسنده کرك اتصالنده یکی خانه‌در.

ՔԻՍԱՐՆԱ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Սոյն բնական հանքային ջուրը իր համեղ և առողջարար յատկութիւններով աշխարհիս հանքային ջուրերուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ։ Բժիշկները հաստատած են որ Քիսարնա հանքային ջուրը ամենէն ազդու դարմանն է ստամոքսի, լեարդի, աղիքի, երիկամունքի, ծննդական գործարաններու, աւազախտի և ալպիւմինի հիւանդութեանց դէմ։

Այս հանքային ջուրը քոլերայի ատեն առողջութեան շատ օգտակար է։ Բոլոր դեղավաճառանոցներու, դեղարաններու և մեծ նպարավաճառներու քով կը գտնուի։

Ընդհանուր մթերանոց Պաղչէգափու, Մաքսատան կից, Եէնի խան։ 104—39

ՊԱՆՔ ՏԸ ԹԻՒՐՔԻ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ
ՔԱՋԱԼԵՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1325 ՆՈՅ. 18/1909 ԴԵԿՏ. 1 ԹՈՒԱԿԻՐ ԿԱՅՍ. ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 550,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, ՊՈԼԻՍ, ԹԻՒՐՔԻԱ ԽԱՆ
Գործակալութիւն Բարիզի մէջ Բրօվանս փողոց, թիւ 17

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԻ ԺԱՄԵՐ 9½-4

Պանք տը Թիւրքին գործառնութիւններով կը զբաղի.

Ա. Ձեռնարկներու ճիւղ.— Վաճառականութեան և ճարտարագործութեան վերաբերեալ ամէն գործ, գործարաններու և անանուն ընկերութեանց հաստատում, հանրօգուտ շինութեանց մենաշնորհներ եւայլն։

Բ. Երկրագործական ճիւղ.— Երկրագործական ամէն տեսակ մեքենաներու, գործիքներու և արուեստական աղբերու ապառիկ վաճառում երկար պայմանաժամերով։

Գ. Առեւտրական ճիւղ.— Ներկայացուցչութիւն, քոմիսիոն, աւանդ։

Դ. Ապահովագրական ճիւղ.— Կեանքի, հրդեհի և ծովային ապահովագրութիւն։

[illegible] عثمانیه خدمت ایتمك

هم
صحتکزی محافظه ایتمك

هم
معمولات عثمانیه‌یه رغبت کوسترمك

هم
تجارت ملیه‌یه یاردیم ایتمك ایچون

دوحهٔ عثمانی معاونت ملیه جمعیتی منفعته چیقان

سیگاره کاغد
وکبریتلرینی

ترجیح واستعمال ایتمك وظائف وطنیه‌دندر.

[illegible] هیچ فرق یوقدر.

عموم دپوزیتوسی استانبولده [illegible] نومرو ۸

عثمانلی صابون خلاصه‌سی

عثمانلی آثار وطن فابریقه‌سی ـ مصطفی ناظم ـ ماربوشجیلر چارشولی‌خان

اشبو صابون خلاصه‌سی صابون ترکیبلرندن وصحته خادم اجزالردن مرکب اولوب وجودی تطهیر ایتمکده، چماشور ییقامقده، اثوابلری سیلوب تمیزلمکده، هر اشیا اوزرندن کیرلری چیقارمقده، بولاشیق قابلری وتخته وخالی وکلیم ومرمر طاشلری، وجام و امثاللرینی تطهیر ایتمکده، صابون وامثالندن بش وعطارلرده ودها اهون اولدیغی واصلا مخلوط شیلردن مرکب بولنمدیغی تامین ایدرز. بقاللر قوتلی تعرفه‌سیله بولنور. مغازه‌مزدن دخی النور. خارجدن طلب وقوعنده مجانا نمونه کوندریلور. عثمانلی مرکبلرینك ۲۲ نوعی صوك اصول وفن دائره‌سنده اعمال وهرقماشه ۱۲۰ نوع خاص وثابت رنكلی بویالر بولنمقده‌در. صابون ومعجون بویالری صورت مخصوصه‌ده فابریقه‌مزده اعمال ایدلمکده‌در.

ՕՃԱՌԻ ՓՈՇԻ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՍԱՐԸ ՎԱԹԱՆ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՆԱԶՄԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐԲՈՒՃՃԸԼԱՐ, ՉԱՐՇԸԼԸ ԽԱՆ

Սոյն օճառի փոշին, քիմիական և առողջարար բաղադրութիւններով պատրաստուած, ոևէ խարդախ նիւթ չի պարունակեր իր մէջ։ Մարմինը և ճերմակեղէնները լաւ մը կը մաքրէ, զանազան առարկաներու վրայ գտնուած բիծերը կը հանէ, խոհանոցի անօթները տախտակամածները, գորգերը, մարմարիոնները ապակիները և սքանչելապէս կը մաքրէ։ Նոյնպէս կարելի է տպարաններու մէջ գործածել, գիրերը և մեքենաները լուալու համար։ Ամէն կարգի օճառներէն հինգ անգամ աւելի զօրաւոր ըլլալով գինն ալ անոնցմէ աժան է։ Գործածութեան եղանակն ալ շատ դիւրին է և մասնաւոր թուղթերու վրայ բացատրուած է։ Զանազան տեսակ մելաններ, ներկեր ու ճխախէժեր կը պատրաստուին այն գործարանին մէջ։ Նմուշները ձրի կը ղրկուին։ 18—52

مهپاره مغازه‌سی .

رسم کشادی کچن‌ده اجرا اولنمش اولان یکی مهپاره مغازه‌سی، ایری ایری موبلیه، اشیای، بیتیه چوجق اشیاسی، هردرلو قماشلر، چماشیر، تحافیه واشیای عسکریه وسیاحت لوازمی دائره‌لرینی حاوی واك صوك موده ونفیس یکی یکی اشیالر ایله طولو اولوب، تشریف بیوره‌جق ذوات کرام ممنون قاله‌جقلر ر.

فیاتلر مقطوع ورقابت قبول ایتمز درجه‌ده‌در.

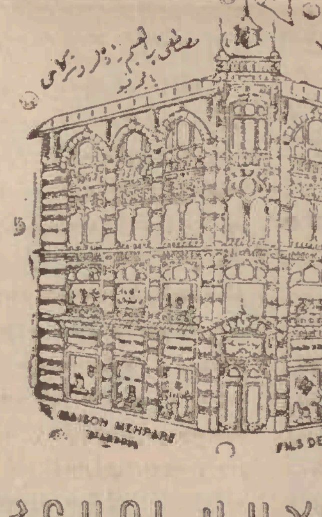

ՄԷՀՓԱՐԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԻՊՐԱՀԻՄ ԶԱՏԷԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ
ՊՈԼԻՍ, ՊԱՂՉԷ ԳԱԲՈՒ

Կարասիներու ճիւղ.—Սեղանի և անկողնի կազմածներ, պիւֆէներ, նստարաններ, մահճակալներ, քօնսօլներ, ժամացոյցներ, քրիսթօլֆի արծաթեղէններ և տան ամէն տեսակ առարկաներ։

Տղոց յատուկ.— Աթոռակներ, խաղալիկներ, օրօրոցներ եայլն։

Կերպասներու ճիւղ.— Մետաքսեղէն և բամպակեղէն ամէն տեսակ կերպասներ, պաթիսքա, քրէբ տը չին և քոսթիւմցու զանազան կերպասներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղ արանց և կանանց յատուկ.—Ներքին ճերմակեղէններ, ժիւբեր, պլուզներ, տղոց զգեստներ։

Խօհաֆիէի ճիւղ.— Մետաքսէ, բուրդէ և ֆիլ տ'էքօս ֆանէլա, գուլպայ, չապիկ, քրավաթ, թաշկինակ, երեսի փոշի, անուշահոտ աճառ, ձեռնոց, հովանոց, խողանակ և զանազան եայլն։

Զինուորականներու և ճամբորդութեան յատուկ ճիւղ. հեռադիտակներ, դիւրաւ փոխադրելի մահճակալներ, պայուսակներ, ալ դուղարդի առարկաներ, բէլէրիններ, սնտուկներ եայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Գաւառէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 29—52

پوسته خدیویه

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԻՐԷՈՆԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ. ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Սեղանի գինին ձրի

«Խտիվիա» շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլի՛, կը հասնի Աղեքսանդրիայէն Բշ. օր դեկտ. 25ին և պիտի մեկնի երեքշաբթի դեկտ. 26ին երեկոյեան ժամը 3ին դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէոն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

«Ասսուան» շոգենաւը, նաւապետ Վաթչոքի, 1911 դեկտ. 22ին ուրբաթ օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, դեկտ. 23ին շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարապուլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ Սայիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աւստրեւամերիկեան

C·ie. de navigation Austro-Americana

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի։

Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պտուտակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա. Շարապ Իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Ըլխթրըմ Ջինիլի խան։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՈՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ